

Britanijos LIETUVIS

EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

Nr. 14 (293)

LONDONAS, 1953 m. balandžio 9.

VII METAI

ATEIS LAIKAS

Kai Vilniuje prieš 35 m. Lietuvos Taryba paskelbė Lietuvą priklausoma ir suverenine valstybe ir tuo būdu nutraukė bet kokius ryšius su savo galingais kaimynais: Vokietija, Rusija ir Lenkija, tai susidarė padėtis, kuri, nors ir su dideliais skirtumais, turi betgi panašumą į dabartinę Lietuvos padėtį. Vasario 16 d. 1918 m. Lietuva buvo vokiečių kariškiai okupuota, o dabar Lietuva tebėra rusų bolševikų karinė okupacija. Tuomet vokiečiai nepritarė Lietuvos laisvės troškimui, rusai pasiuntė prieš Lietuvą keletą lietuviškai nemokančių „lietuviškų divizionų“, kad užgniaužtų pačią Lietuvos laisvės idėją. Iš lenkų pusės ėjo gandai, kad maršalas siekia sau Vilniaus. Karas dėl Lietuvos nepriklausomybės apgyrimo buvo nelengvas, betgi po dvejų metų kovos lietuvių tauta, žinodama, kad „tas nevertas laisvės, kas negina jos“, apgynė savo laisvę ir įrodė savo sugebėjimą gyventi valstybiškai, svarstyti ekonomiškai ir kilti kultūriškai.

Ir jei šiandien Lietuva neteko savo laisvės, tai ne dėl pačių lietuvių kaltės. Lietuva yra viena iš 10 kitų Europos nepriklausomų valstybių, kurias geležinė tvora atskyrė nuo laisvojo Vakarų pasaulio gobšus Sovietų imperializmas. Ne rusų ir ne vokiečių tautos yra kaltos už mažesnių tautų apiplėšimą ir naikinimą: tikrieji mūsų tautos nelaimės kaltininkai yra du diktatoriai: Stalinas ir Hitleris. Antrasis pasaulinis karas likvidavo tik vieną kaltininką. Baisus buvo likimas rusų baltojo absoliutizmo, panašus likimas, vėliau ar anksčiau gali ištikti ir komunistinė diktatūra, nes žmonijos ateitis priklauso ne proletarų diktatūros versijai, bet laisvųjų žmonių bendruomenei. Tai liudija ir šie faktai:

Geležinėje tvoroje, kuri turėjo uždengti nuo pasaulio akių sovietų „rojus“ negeroves, darosi vis daugiau ir daugiau spragų ir skylių, per kurias pevergtųjų tautų drąsoliai, kaip mūsų trys žvejai, sėkmingai vykdo natūralių tautų bendradarbiavimą.

Nežmoniškas Sovietų pareigūnų žiaurumas ir mindžiojimas žmoniškumo teisių tai yra reikšmingai Sovietų sistemos negeroviu, nes Kremlius diktatoriai — oligarkai yra sudėginę visus atsitraukimo tiltus ir atsidūrę prieš žūtbūtinę alternatyvą: arba pirmyn, arba galas. Čia reikia atsiminti, kad Sovietų imperijoje tautiniu požiūriu didžiarusiai sudaro mažumą, todėl neišvengiamai ateis laikas, kada Stalino plėnas suminkštės. Pogromų prieš žydus atnaujinimas yra neabejotinas įrodymas, jog dabar ne Danijoje, bet Sovietų Sąjungoje yra kažkas supuvę. Tą teisingą posakį Maskvos cetraptams teks neišvengiamai prisiminti ir atsakyti už tautų valios suklustojimą sovietiško tipo rinkimais.

Prie sovietinio režimo silpnųjų reikia priskirti ir kruvinus valymus, kurių metu su žiauriausiais kankinimais išgauti „prisipažinimai“ dar papildomai suklustojimais. Ypač įžūlūs religijos persekiojimai ir žmonių asmenybės pavergimas bei jo dvasios savybių pajungimas Sovietų materialistinės filosofijos tikslams. Sovietų komunistinis kolosas, tikėdamas kumsčio jėga ir jį garbindamas, yra lyg milžinas su maitinimo kojom, kurio gyvenimas paprastai esti trumpas, nes kas kardu sau skina kelią, tas nuo kardo ir žūva. Todėl ir mūsų žmonėms šiuo laiku patarimas būtų šis: matant Sovietų režimo pilius, tenka visomis išgalėmis šalinti sovietizacijos ir kovoti su komunizmu, kaip su užkrečiama liga. Lai Visagalis Apvaizda nušviečia mūsų Tautai kelią: per šviesą, tiesą ir vienybę, per pasiryžimą ir patvarumą į nepriklausomą gyvenimą laisvoje ir demokratinėje Lietuvoje.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS DELEGACIJA BALTUOSIUOSE RUMUOSE

JAV parlamentui siūlo svarstyti 1940 m. „rinkimus“ Lietuvoje. Pastaruoju metu Lietuvos laisvės byloje tenka atžymėti visą eilę reikšmingų įvykių. Per JAV prezidento rinkimus pirmą kartą JAV istorijoje Lietuvos ir kt. pavergtųjų kraštų išlaisvinimo klausimas buvo įtrauktas į rinkimų abiejų partijų programą. Netrukus po to Eisenhoweris, išrinktas prezidentu, dar kartą viešai ir oficialiai patvirtino savo patikimumus, duotus per rinkimus. Vasario 16 d. šiemet JAV vyriausybės sluoksniuose buvo taip pat atžymėta su retu palankumu. Ta proga JAV užsienio politikos vairininkas, valstybės sekretorius Dulles, pareiškė savo simpatijas persekiojami lietuvių tautai ir drauge užtikrino, kad JAV nepripažins Lietuvos ir kt. Pabaltijo kraštų smurtu įvykdytos okupacijos, pabrėždamas, kad išlaisvinimas vis tiek ateis.

Vasario 16-ji buvo taip pat su re-

mtu užuojautos lietuvių tautai simpatijų pareiškimu paminėta ir JAV parlamente. Tam tikslui buvo skirta visa valanda laiko. Savo sveikinimus ir linkėjimus lietuviams pasakytomis kalbomis pareiškė 9 senatoriai ir 19 atstovų rūmų narių, o apie 100 jų ta proga padarytus pareiškimus su gražiausiais linkėjimais Lietuvai ir lietuviams įtraukė į oficialų „Congressional Record“. ALTAS su LAICu išsiuntinėjo JAV politikams, parlamentarams, įžymiesiems veikėjams, spaudai Harrisono „Lithuania's Fight for Freedom“. Gautosiomis žiniomis, JAV prezidentas Eisenhoweris, galiausiai pasaulyje valstybės galva, kovo 26 d. priėmė ALTO delegaciją, kuri JAV lietuvių vardu paprašė prezidentą užtarti persekiojamą Lietuvą ir daryti visa, kad Lietuvos gyventojų sunki buitė būtų palengvinta. Delegacija atkreipė prezidento dėmesį į tris dalykus:

1. kad jis su JAV vyriausybe pa-

remtų mūsų pastangas išlaisvinti Lietuvą, 2. kad būtų imtasi reikalingų žygių Lietuvos bylai paremti Jungtinėse Tautose ir 3. kad JAV kongresas išstirtų 1940 metų „rinkimus“ Lietuvoje, kuriais buvo suklustota Lietuvos gyventojų valia. Lietuviams pavyko suorganizuoti stiprią delegaciją. Visiems jos dalyviams prez. Eisenhoweris parodė didelę simpatiją. Ypač šiltai prezidentas sutiko prašymą, kad JAV parlamentas išstirtų 1940 metų vad. „liudies seimo rinkimus“, ir paprašė atstovų rūmų narį Kersteną, kuris buvo atvykęs drauge su delegacija, palaikyti reikalingą kontaktą su valstybės sekret. Dullesu. Kerstenas yra taip pat pasižadėjęs tuo reikalu imtis žygių JAV parlamente. Prezidentas ta proga pakartojo savo nusistatymą, paskelbtą pavergtųjų tautų reikalu prieš rinkimus, ir pažymėjo, kad vyriausy-

bė pereina laisvinimo politiką. Prez. Eisenhoweris ypač šiltai atsiliepė apie tremtinius lietuvius, kurie jam padarė gerą įspūdį, kaip didžiai kultūringi, drausmingi, nepalaužti. Neabejojama, pažymėjo, kad tokie žmonės verti paramos. Amerikos Balsas po priėmimo kovo 26 d. perdavė lietuviškojo skyriaus vedėjo K. Jurgėlos padarytą pasikalbėjimą su delegacijos vadovais L. Simučiu ir Dr. P. Grigaičiu tiesiai iš Vašingtono. Ta pačia proga buvo radijo bangomis taip pat perduoti ALTO vardu velykiniai sveikinimai Kenėjančiam ir Kovojančiam Kraštui su viltimis, kad Lietuva bus išlaisvinta ir kad Kraštas, tiek iškentęs, nepalūžtų ir toliau. Santykius su JAV vyriausybės sluoksniais, be tiesioginių veiksmų, palaiko įtakingi lietuvių veikėjai A. Olis, Trečiokas, LAICO vedėja M. Kižytė ir kt.

7 DIENOS

Maskva. Rusijos vidaus reikalų ministerija pranešė, kad devyni gydytojai, kurie sausio mėn. buvo apkaltinti nužudę Zdanovą ir kitus sovietinius vadus, yra paleidžiami iš kalėjimo, nes jie buvę areštuoti neteisėtai ir be teisinio pagrindo. Gydytoja L. F. Timašuk, kurios pranešimu remiantis tie gydytojai buvo apkaltinti, yra areštuota. Vyriausiasis Prezidiumas anuliavo, Lenino ordoną, kuriuo ji buvo apdovanota už gydytojų išdavimą.

Paryžius. Keturiolika civilių prancūzų, kurie karo pradžioje pateko į šiaurės korėjų rankas ir iki šiol buvo laikomi nelaisvėje, paleisti. Jie važiuoja į Maskvą, iš kur skris į Paryžių. Tarp jų yra buv. Prancūzijos charge d'Affaires m. Perruche ir kelios vienuolės.

Lisabona. Buvęs Rumunijos karalius Karolis mirė, ištiktas širdies smūgio.

New Yorkas. Bernard Barucho nuomone, sudarant betkokį susitarimą su Rusija, reikia elgtis atsargiai Taikos laiką reikia išnaudoti stiprinimuisi, o ne nusiginklavimui, nes tik stiprūs būdami galime išlaikyti taiką.

New Yorkas. Naujuoju JTO gen. Sekretorium greičiausiai bus išrinktas Švedijos min. be portfelio Dag Hammarskjöld. Šis klausima bus sprendžiamas sekančiame visumos posėdyje.

New Yorkas. Naujasis JAV ambasadorius Rusijai Charles Bohlen išvyko į Maskvą.

Moskva. S. D. Ignatjevas buvęs valstybinio saugumo ministeris, kurį Pravda kaltino „politiniu aklu“ ir „klasingumu“ rengiant devynių žydų gydytojų bylą, pašalintas iš komunistų partijos centrinio komiteto sekretariato. Pašalinimo priežastys nenurodytos.

Pravda nekaltina Ignatjevo, kad jis pats sufabrikavo tą bylą, be jo pavaduotojas. Ryuminas, kuris tardė 9 Kremliaus gydytojus ir sufabrikavo jų kaltinimus, areštuotas.

Pravda vedamajame užtikrina, kad Rusijos politika garantuoja visų mažumų lygbę ir teisingą apsaugą. Kiekvienas, kuris propaguoja rasinę nelygbę turi būti nubaustas-baigia Pravda.

New Yorkas. 19 kraštų atsargos karių organizacijos suteikė pasitraukiančiam JTO gen. sekretoriui Trygve Lie savo pirmąjį žymenį už nuopelnus taikai.

New Yorkas. Kancleris Adenaueris atvyko JAV valstybės trylikos dienų vizitui. Jis susitiks su prez. Eisenhoweriu, aptarti Vokietijos problemas.

Buenos Aires. Prez. Perono asmeninis sekretorius, Juan Duarte, prezidento mirusios žmonos Ievos brolis ir Darbo ir socialinės globos ministeris Jose Maria Freire atsištydino... dėl blogos sveikatos.

New Yorkas. Queen Elizabeth laivu sugrįžęs į JAV Vindoro karnigaikštis pareiškė, kad jis sutinka būti „britų valdžios tarnyboje“.

Berlynas. Nuo balandžio mėn. 1 d. į vakarinį Berlyną atbėgo per 7000 pabėgėlių.

New Yorkas. Nauji korėjų tautos pasiūlymai sukėlė sąmyšį New Yorko biržoje. Kaikurie vertybės poriečiai nukrito po 4-5 dol per dieną.

Tokio. Gen. Mark Clark, vyriausias sąjungininkų kariuomenės vadas, nukrito į Seulį, Korėjoje. Jo kelionė buvo numatyta dar prieš komunistų taikos pasiūlymus.

Seulas. Panmunjom neutralioje zonoje vėl susitiko komunistų ir sąjungininkų ryšio karininkai, kurie parengs dirvą atnaujinamiems paliaubų pasitarimams.

1953 m. kovo mėn. 26 d. JAV Prezidentas Dwight D. Eisenhower specialioje audiencijoje Baltuosiuose Rūmuose Washingtone priėmė 10 asmenų Amerikos Lietuvių Tarybos delegaciją. Fotografijoje (iš kairės į dešinę): Lietuvių Tautinės Sandaros pirmininkas ir ALT vicepirmininkas S. Gegužis (Wilkes Berre, Pa.), JAV Kongreso narys Charles J. Kersten (atlydėjęs delegaciją į Baltuosius Rūmus), ALT sekretorius ir „Naujųjų redaktorius Dr. P. Grigaitis (iteikia Prezidentui memorandumą), ALT narys J. Ginkus (Brooklyn N.Y.), JAV Prezidentas Dwight D. Eisenhower, ALT Pirmininkas ir „Draugo“ redaktorius L. Simutis, Amerikos Lietuvių R. Katalikų Federacijos pirmininkas ir ALT narys S. Pieža (Chicago, Ill.) ir ALT Išdininkas ir „Sandaros“ redaktorius M. Vaidyla. Į fotografiją nepateko šie delegacijoje dalyvavę asmenys: Amerikos Lietuvių Informacijos Centro direktorė p-lė M. Kižytė, New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas adv. S. Bredas, Jr., Susivienijimo Lietuvių Amerikoje pirmininkas ir ALT vicepirmininkas adv. Chas. J. Kalinauskas ir Susivienijimo Lietuvių R. Katalikų Amerikoje sekretorius ir ALT išdo globėjas Wm. T. Kvethas.

NESKLANDCS PASITARIMAI DEL SUZEISTUJŲ GRAZINIMO.

Jau kelinta diena Panmunjom vyksta pasitarimai tarp komunistų ir JTO kariuomenės atstovų dėl pasikeitimo sužeistaisiais karo belaisviais. Iš karto komunistai norėjo klasifikuoti belaisvius pagal „kategorijas“, o ne pagal tautybes, kaip amerikiečiai. Dabar jie tesuranda pas save tik 600 sužeistų belaisvių. Amerikiečiai atrado pas save 510 sužeistų raudonųjų.

JOMO KENYATA PRIPAZINTAS KALTU.

Negras Jomo Kenyata, kuris gyveno Anglijoje, o vėliau „išsimoklines“ Maskvoje suorganizavo Mau—Mau judėjimą Kenijoje, vietinio teismo pripažintas kaltu.

JIS 1950 M. DU KARTUS PRIEMĖ IŠ KIKUYU GENTIES NEGRŲ SPECIALIĄ PRAŠAIKĄ IR DALYVAVO „ŠVENTINIMO“ APEIGOSE.

RUSAI DAR NEPASIRENGĖ. Kalbėdamas su korespondentais Vašingtone Gen. Ridgway štabo viršininkas gen. Gruenther pasakė, kad jo nuomone rusai dar nėra pasirengę karui. Jis mano, kad vakarų kariuomenės organizacija yra padariusi gerą pažangą ir tikisi, kad ir ateityje toji pažanga nesumažėsianti.

RAUDONOSIOS ARMIJOS MANEVRAI.

Raudonosios Armijos pavasario manevrai vyksta Rumunijoje ir Vengrijoje. Kartu manevruoja ir Vengrijos kariuomenė. Rusų aviacijos manevrai vyksta Rumunijoje. Raudonasis laivynas manevruoja Juodojoje jūroje.

L A I V A I CHIANG—KAI—SHEKUI.

JAV Tongue Point, Ore, karo laivyno bazėje daug laivų iš atsargos pervedami aktyvią tarnybą. Didelę dalį suaktyvinamų laivų sudaro greitai išsikėlimo laivai. Apylinkėse sklinda gandai, kad tie laivai busių perduoti Chiang-Kai-Sheko karo laivynui.

NAUJI LEKTUVAI

Korėjoje laukiama pasirodant naujųjų amerikiečių lėktuvų, kurie busių daug pranašesni už MIG-15 ir pačių amerikiečių Sabre. Naujaisiais lėktuvais bus ginkluoti JAV lėktuvnešiai, dabar esą Korėjos vandenyse.

Kopenhaga. Danų tautinė turizmo sąjunga gavo laišką iš Inturist, rusų oficialios organizacijos, kuriame sakoma, kad rimtai svarstomas palengvinimas turizmo į Rusiją.

Roma. Pranešama kad Nenni socialistų partija ateinančiuose rinkimuose dalyvaus atskiru sąrašu ir nesusijungs su komunistais.

Chicago. Amerikoje daromi bandymai su nauju vaistu cysteine, kuris apsaugo nuo sužalojimų Roentgeno spinduliais. Jei tai pasitvirtins, tai šie vaistai galės būti naudojami apsaugai nuo pavojingo spinduliuojimo po atominės bombos sprogdimo.

Vašingtonas. Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad net ir taikos sutartį pasirašius JAV kariuomenės daliniai dar kurį laiką pasiliks Korėjoje.

Ne tik Anglijoje, bet ir Švedijoje automobiliu važiuoja kaire kelio puse.

GYVENIMO BUDAS

Daugiau kaip prieš 50 metų Mažoji Lietuva sklido žinia, kad gyvena žmogus, kuris mintas obuoliais, riešutais ir nevalgęs mėsos. Senos moterės stebėdavosi, kad žmogus galis nuo tokio menko maisto pasaulyje gyventi ir nesusergąs. Plaukdavo žmonės į „Birutės“ šventės, į „Rambyną Joninės, į „Katyčių Vainiką“ vakarus, nes žinojo, kad ten bus ir tas „keistasis“ žmogus, kuris vadinosi Vydūnu. Pamatę jį, stebėdavosi, kad jis galis net gražiai kalbėti, diriguoti, dainuoti. Jis esąs net parašęs daug gražių knygų, kurias skaito net augšto išsilavinimo žmonės. Bet koks menkas jo kūnas! Tik kaulai ir plaukai. Tikrai, jis maitinasi tik obuoliais ir riešutais.

Visa tai atrodo kaip pasaka iš senų senų laikų. Susidarė tam tikras mitas apie Vydūno mitybą, kuris dar ir šiandien lietuvių tarpe yra gyvas. Didelis buvo šeiminių rūpestis, kai teko priimti dr. Vydūną ir valgių paruošimas sudarė didelį galvosūkį.

Savo paskaitose dr. Vydūnas dažnai išskeldavo mitybos klausimą, rīdšdamas jį su savo pasulėžiūra. Todėl palieskime bent populiarioje formoje jo mitybos būdą ir su juo susijusius klausimus.

Kadangi dr. Vydūnas savo maisto sudėties per 50 metų nekeitė, tai ir iš medicinos pusės yra tam tikras interesas panagrinėti jo gyvenimo ir mitybos būdą. Teigiama pusė jo maitinimosi būdo parodytų Vydūną kaip apdairų ir tikslų stebėtoją.

Zemiau paduoti duomenys yra gana tiksūs, nes pats dr. Vydūnas teikėsi man prisijūti savo kiekybinį maisto sąrašą. Šie duomenys buvo pakartotinai patikrinti. Ir pats dr. Vydūnas, nevengė svertis ir nurodyti įvairių smulkmenų, kurios tinkamam įvertinimui yra būtinos.

Yra sakoma, kad žmogaus amžiaus ilgumas priklauso nuo gyvenimo įpročių, aplinkos ir konstitucijos. Dr. Wilhelmas Vydūnas nebuvo stiprios konstitucijos. Turėdamas 4 metus, mažasis Wilhelmas susirgo karpais, o vėliau tuberkulioze, kuri pasireiškė skrofulioze prieš brendimo laikotarpį ir vėliau kraujoplūdišiais išplaučiais. Gydomas buvo nuo raupų homeopatiniu būdu, o kaklo limfinių liaukų sutinimai buvo gydomi incizijomis. Nuo tuberkuliozo dr. Vydūnas pasveiko, nors vengė valgyti mėsos ir nevertavo daug baltymų, kaip kurių didesni kiekiai tuberkuliozininkų buvo laikomi būtini.

Savotiškas organizmo jautrumas mėsos atžvilgiu pasireiškė pas dr. Vydūną brendimo laikotarpyje syn kopaliniams priepuoliams. Supratęs, kad apalpinimas gali būti nuo mėsos maisto, nustojė jį valgyti ir nuo to laiko nebeapalpavo. Toks jautrumas likęs visą gyvenimą, ir 1946 m., gulint Luebecko ligoni-

nėje, jautė „dirksnių sustingimą nuo pakaušio iki strėnų“, kai suvalgė mėsos bulijone virtas daržoves. Būdamas silpnos konstitucijos dr. Vydūnas suprato, kad griežtai reikia laikytis higienos taisyklių. Nevartojo jis svaiginančių gėrų, rūkalų ir nenaudingų smaguriavimų priemonių. Dienos gyvenimo ritmo griežtai laikomasi: miego, darbo, poilsio ir valgyimo laikas nekeičiamas. Be abejojimo, toks ritmo prisilaikymas teigiamai paveikia sveikatą.

Dr. Vydūno kūno svoris po trisdešimties metų amžiaus visuomet buvo žemiau normos. Iki 1908 m. laikėsi beveik dar fiziologinėse ribose. Vėliau svoris mažėjo. Po 1933 m. kai teko dėl savo konsistentiško nusistatymo praleisti keletą mėnesių Tilžės kalėjime, svoris pasiekė 44 kg. ir tose ribose laikėsi iki jo mirties.

Lietuvių Rašytojų Draugija (veikianti dabar Amerikoje) prieš kurį laiką paprašė Vydūno parašyti kaip iš savo paskutinių laikų gyvenimo. Tariame esant reikalinga ir mūsų skaitytojams patiekti nors santrauką ir išsias ištraukas to būdingo jo rašinio.

KĄ RAŠAU

Tame įžango skyriuje prisipažysta visame savo gyvenime mėgęs rašyti. Taip esą ir dabartyje. Rašas ir jį savo dienoraštį. Akivaizdžiai pasakutinių dešimtmečių, kada pa sau jį vis labiau temdimo naikinimo galios dažniau rašas susikaupęs savo viduje. „Jeib apreiškė galėtiau, kas čia man sušvito“. Rašas ir lietuvių ir vokiečių kalbomis. Dažnai perrašas.

KĄ DARAU

„Be rašymo tenka dar ir visaka kita atlikti. Kūnas reikalauja vis rūpestingosios slaugomos. Jis jau menkėja ir silpnėja, jo svoris jau maždaug tik 40 klgr. Todėl turiu daryti visokių pratimų, jeib išliktų dar nors kiek kaip tinkama priemonė mano apsišveikimams. O jiems visai ir vis iš naujo esu įpareigojamas.

Jeib akys nors kiek būtų tinkamos, miklinu jas kasdieną, kaip tai pataria amerikietis Bates. Bet maudau jas ir įlašinu į jas kartais ir žoles. Ausis virpinu tam tikra ma šinele, kad pasiliktų nors kiek dar girslios. Tiesiai sėdėdamas ties atviru langu valandėlę giliai kvėpuoju, tarpais tai sustabdydamas, jeib kraujui tektų daugiau gaivumo ir širdis būtų skatinama dar stipriau plastėti.

Rytmetiais atsikėlęs ir vakarais prieš atsigulsiant, nusivilkęs marškinius, nušepetuoju nuoga kūną ir darau ties atviru langu lankstymo pratimus. Noriu, kad oda būtų ko tinkamesnė kūnui ir per ją kvėpuo-

ti. Naktį pabudęs, kūnui pradėjus prakaituoti, nusitirinu jį sausai ir šlapiai ir užtraukiu ant šlapio kūno naktinius marškinius, jeib liktųsi kiek atsparus oro pakitimams. Stengiuos jį taip užgrūdinti jau ilgas metus ir vis miegu langą palikęs atvirą.

Turiu rūpintis ir kūno mitimu. Einu todėl ir visa—ko susipirkti. Pa sirenku patinkamų vaisių, daržovių, perkuos ir avių dirbnių, pilnų grūdų duonos, medaus, riešutų ir gal dar kitako. Namų savininkė parneša man pieną, sviestą ir varškę.

Valgau labiausiai žalius vaisius ir daržoves ir geriu vaisių sunkas. Bet vis šitą jau maža pašildžius. Retai teverdu kanoras ar prašau kad namų šeiminiškė išvirtų. Laikas labai reikalingas rašymui.

Namininkė rūpinasi ir mano drabužių valymu ir skalbiniais. Valo ir kambarį. Bet barzdelę ir plaukus pats kerpuos, jeib nereiktų taip ilgai laukti prie kirpėjo. Todėl tik retai teneinu pas jį. Nenoriu laikui leisti pragaišti be turio.

Beit kūneliui pasilsėti turiu skirti nors 8 valandas naktį, o dieną dar 1 valandą, jeib galėtų po tarnybos vėl atsigauti ir stiprėti. O tik tenka naktį ir prabusti, kad kūnas manęs reikalauja.

Laiką turiu skirti ir apsilankymams. Prašomas ir nueinu, nors labai retai. Vėl ir ateina tūli žmonės pas mane su visokiais klausimais apie gyvenimo slėpinius. Einu kartais klausytis ir viešų kalbų apie svarbius klausimus. Bet dalyvauju ir pamaldose visokių šventnamuose, kas šventadienį kitame, lin kėdamas sušvitimo einantiems ten pareigas ir susirinkiantiems.

Taip tai man tiesiog pralekia dienos, prasidėjusios rytmetį 7 ar kartais ir tik prieš 8 valandą ir pasibaigus vakare 10 ar net 11 valandą. Rašymui vis nesilieka gana laiko. Priešpiept galiu dažnai rašyti maždaug tik 1 valandą, ale popiet jau kelias, kartais nuo 4 iki 9 valandas su maža pertrauka. Į visa tai įsiterpia ir vidinis susikaupimas. Jau rytmetį pabudęs krepiauosi sąmoningai į Didįjį Slėpinį. Atsikėlęs ir pasiroošęs dienai, vėl skiriu valandėlę vidiniam tilsmui. Atgaivinus tada kūną vaisių sunka vėl rmoju susikaupęs, prisimindamas žmonių, artimas tautas ir asmenybas. Kartu vidinį tilsmą ir po poilsio dienos laiku prisiminimą vakare prieš pakilimą įmigimui į viso gyvenimo Išėjimą.

KAIP JAUTTUOSI

Siame skyrelyje Vydūnas pastėbi, kad ir jis, kaip kiekvienas žmogus, turįs savo ypatumus. Tenka jam vis sa kas stebėti ir vis labiau nusistebėti. Visas gyvenimas atrodo kaip koks nuostabus vyksmas. Visokius žmones ir pasaulio vyksmus giliai viduje pergyvenąs. Nuolat atsiskleidžia visokie slėpiniai. Jaučiasi

laimingas tada galįs š visų tų ryksmų iškilti įtikriausią ramybę ir šventą tylą ir numanyti laiminimą.

„Tik suprantamiau, rodos, yra tai, kas žymi kasdienines ir visiems prieinamas patirtis. Jos juk sukelia ir visokią pasijautimą. Ypatiai žymiai prisimena kūnas. Nors jau tūlą laiką jis silpnėja, visdėlto dar galio juo pasinaudoti visokiems pasireikškimams. Jis ir tarsi stengiasi tam būti tinkamas. Galu be sunkiu mū rašyti ir kartais viešai garsiai kalbėti. Galio ir žygiuoti, kartais, jeigu reikalinga, ir greitai žengti. Širdelė visai ramiai tai dar pakentia, nors, man galiuką pabėgus, ji jau greitai plasta. Kūno gūjumas dar kiek numanomas.

Beit juslė ypatingai pakinta. Tūlos pasidarę vis jautresnės, o ausys ir akys tarsi nuo tarnybos nori atsiskirti. Jau sunku prasmę pagauti girdint žmones kalbant. Tikta tada tai dar pasiseka, jeigu kas nors visai sąmoningai kalba. Kai rijoji akis jau labai apsiniaukusi, dešinioji dar švieši. Bet skaitydama vargstu, o rašydama to nenumau. Mat, skaitant akys turi ką pagauti, rašant, akims dar užduodama.“

Turįs labai saugotis atsišaldymų, ypač orui kintant. Bet jo grūdinatas kūnas tai dar kiek pakentčia.

KIEKVIENĄ VALANDĖLĘ PRASMINGAI GYVENTI

„Daug reikią ir tai, kad labai daug visa—ko turiu daryti. Jautiu todėl lyg liepiamas skubimuos, jeib būtų atlikta, kas reikią ir kas pažadėta. O vis iš naujo man statomi visokie uždaviniai. Taip tad turiu pasistengti kiekvieną valandėlę prasmingai pragyventi. Ir jautiu tad smagumą.“

Toliau Vydūnas skundžiasi, kad senatėje ir atmintis susilpnėjusi: Skaudu jam esą, jei kam nors nemalonumo padaręs. Norėjęs vis kuklus ir kantrus būti, o tik kilęs kartais išdidumas. Vis dėlto girdis kartais sakant, kad jo artybėje jaučiamas ypatingas ramumas. „Gal naujaūčiama, kad vis linkiu visiems taurėjimą ir esmiško šviesėjimo.“ Jam kartais rodesi, kad „žmonės lyg akli braidioja klampynėse ir susikuria visokias nesąmones ir negales“. Skaudu esą matyti, kaip žmoniųje galingieji valdytojai veikia. Lyg naikinimo galia juos apnikusi. Visgi reikią „labai pasistengti jų neteisti, o melstis už juos ir nusirašinti išminties žodžiu: Iš Jo. Juo ir Jopi yra viskas!“

IŠKILKIT Į VIDINĘ RAMYBĘ

Plačiau aprašęs savo ispūdžius Detmolde, kur sutikęs daug draugingų žmonių ir prielankumo, i galą vėl grįžta prie sau vidujinio apsišveikimo: „Ypatniausiai jautiuos, rašydama apie labai reikšmingus gyvenimo klausimus. Tada lyg tampa kitoks ir gyvensnis: viduje sušvintu, me. Stengiuos tai ir apreiškėti. Ir ro-

dosi, kad rašant slenka mano sąmoningumas ant popieriaus su raišojantiais brūžiais, jeib galėtų būti pagunamas kito žmogaus sąmoningumo. Taip vyksta žyviavimas.

Labai svarbūs išmanymai man kyla giliame miegė. Yra, tarsi čia kas atsiskleistų nuostabioj šviesoje. O kas man taip tenka, seka mane tūlas dienas. Bet iš lengvo nyksta. Todėl turiu greitai parašyti. Visdėlto tenka ir tai dar papildyti ir iš naujo parašyti, nēt kelis kartus, jeib tikriau aiškėtų, ką pareikšti norėčiau.

O tik rašant, vis reikią skubinties, jeib neužgestų, kas taip sužibo. Bet vis ir kitų žmonių, ypatiai tautiečių, reikalaujama, kad apsišveikčiau iš savo vidaus. Turiu tad ir rašyti laiškus ir lakštelius, beveik kasdieną. Ir vis jautiu, kad taip ryškiniu savo gyvenimo prasmę.

Taip tai būsiu nors kiek paskelbęs, kaip jautiuos. Bet vėl primintina ir tai, kad vis stengiuos iškilti į vidinę ramybę. Kelis kartus dienoje ar pabudęs naktį susikaupiu ir atsiduo du vidiniam šventam tilsmui, kurs gaivina ir iškelia iš visų priešingumų, kad susivokt galio toj Malonėje, kuri visą Visatą su jos vyksmu laiko Savyje, traukia Savęsi ir atsispindi man artimais ir svetimais žmonėmis.“

KULTURINES NAUJIENOS

Leonardas Zitkevičius parašė vaikams eilėraščių rinkinį „Saulutė debesyse“. Ilustravo J. Pilipauskas. Leidžia L. K. Klubas.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos revizijos komisija pasiskirstė pareigomis: pirm. dr. J. Prunskis, sekr. dr. K. Sruoga ir narys, prof. G. Galva.

Adomo Mickevičiaus lietuvių ir prūsų žygių istorinę apysaką „Konradas Valenrodas“ šiomis dienomis išleido Gabijos leidykla. Knyga iliustruota senomis graviūromis. Vertimas V. Mykolaičio-Putino.

Dail. A. K. Jonynas nupiešė viršelį Juozo Grušo novelių knygai „Pabučiavimas“, kuri iš spaudos išėina pirmomis kovo mėn. dienomis. Leidžia Gabija.

Jurgio Jankaus pasaką „Po raganos kirviu“ ir Kazio Binkio eiliuotą pasaką „Baltasis vilkas“ mūsų jauniems skaitytojams Velykų proga patieks Gabijos leidykla. Pirmoji knyga iliustruota dail. B. Vilkaitiūtės-Gedvilienės, antroji — dail. F. Ušinskaitės.

Dail. Pranas Lapė pradėjo piešti iliustracijas Antano Baranausko „Anykščių Šileliui“, kurį liuksusiniu leidiniu leidžia Gabijos leidykla.

Nelė Mazalaitė ruošia naują kūrinį ciklą apie savo tėviškę — Darbėnus; susidarys pora ar daugiau knygų. „Ažuolinės durys“ — yra vienas iš to ciklo kūrinių.

Dail. A. Tamošaitienė baigia austi kilimą „Juratė ir Kastytis“, kuriame matosi Baltijos jūroje gintaro pilis, o jos prieky viename laivelyje buriojaja Kastytis, kitame Juratė Kilimą užsakė jūrų kapitonas P. Mažeika savo dukters Juratės seklyčiai.

Lietuvių Enciklopedijos išleidimo paruošiamieji darbai eina priegalo. Bostone leidėjas Kapočius nupirko namus su spaustuve, kur jau įsitaiso pagrindiniai darbininkai.

Balio Sruogos istorinis veikalas „Milžino paunksmėje“, iš Vytauto Didžiojo laikų, tikimasi dar prieš Velykas pasirodys. Leidžia Terra.

Kun. Dr. M. Ražaitis, buvęs Vilkaviškio kunigų seminarijos profesorius, kuris šiuo metu gyvena ir dirba New Yorke, Aušros Vartų pa rapijoje, sunkiai susirgo širdies ligą ir paguldytas gydytis į ligoninę.

VOKIETIJOS PLB BL LOTERIJAI PASKYRĖ DAUG VERTINGŲ KNYGŲ.

Vokietijos PLB Krašto Valdyba BL loterijai paskyrė šias knygas: 3 egz. Lietuvių kalbos Vadovas 5 egz. Vilnius (anglų kalba) 5 egz. Lithuanian Folk Art 15 egz. Neveravčiaus Dienovidžio sutemos.

10 egz. M. Twain Princas ir elgeta 5 egz. A. Giedriaus Tėvų pasakos 5 egz. Vaižganto Dėdės ir dėdienės 5 egz. Baltrušaičio Žemės pakopos.

Tas knygas ir daugelį kitų labai vertingų laimėjimų jūs galite laimėti įsigiję BL Loterijos bilietą. Bilietų kaina D. Britanijoje 1 šil., Vokietijoje 0,50 DM., kitur ekvivalentas lygus vienam anglėškam šilingui. Bilietai gaunami pas BL ntstovus įvairiuose kraštuose.

PRASO PADETI

DBLS Centrinio skyriaus knygynas, norėdamas sudaryti žurnalistų žurnalų kompleksus, ieško šių žurnalu:

„Aidai“ 1047 m. NrNr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 ir 9. 1048 m. Nr. 21. 1049 m. NrNr. 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33. 1050 m. NrNr. 2, 3, 4, 5, 6, 1051 m. NrNr. 1, 2, 7, 8, 18. „Karys“ 1050-1051 m. NrNr. 10, 11, 1052 m. NrNr. 1, 2, 3, 6, 7, 8, 10, 11, 12.

„Gintaras“ (Red. Kruminas) 1048-1049 m. 3, 4, 5, 6, 7 knygos. „Zingsniai“ (Red. P. Butėnas) 1047-1049 m. NrNr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. „Mintis“ (Red. Vykintas) 1046 m. Nr. 1, 3, 4, 5. Už augščiausiai išvardintus žurnalus C. S. Knygygnas gali atsilvgtinti šiais žurnalais:

„Aidai“ 1048 m. NrNr. 11, 12, 13, 16, 17, 1049 m. NrNr. 22, 24, 25, 1050 m. Nr. 1, 1050-1051 m. NrNr. 1, 2, 3, 4, 5. „Karys“ 1050-1051 m. 1, 2, 3, 4, 5. „Gintaras“ 1048 m. Pirmoji knyga. „Zingsniai“ 1948 m. NrNr. 12, 13. „Galezičū Balsas“ 1050 m. Nr. 1.

Knygos mylėtojai prašomi rašyti C. S. Knygyno Vėdeui, 43. Holland Park, London, W. 11.

BR. DAUBARAS

MĖLYNA SUKNELE

Antroji dalis

Nuošalime kampe sėdėdama Gražina sugalvojo dar kartą išbandyti jį saugojančio žmogaus būdą. Ji prisiminė, kad reta vyrų, kurie likę vieni su moterimi, be liudininkų, įveikia likti neperkalbami ir užsispyrę. Eidama prie jo, ji žinojo, kad tai nepaprastai rizikingas žygis, juo labiau, kad šis žmogus jau buvo parodęs savo kėslus.

Saugas, pamatęs ją čia pat stovinčią, pašoko nuo kėdutės ir apstulbęs žiūrėjo į Rindžiuvienę, lyg bijodamas jos puolimo.

— Neseniai pasakojau apie baimės jausmą, kuriuo tūs visi gyvenate. Savo lindimu tiek mane įbauginai, kad ir aš tuo pačiu jausmu buvau užsikrėtusi... Bet, kaip matai, tai buvo tik laikinas dalykas. Atėjau pasiskambinti, nes čia iš tikrųjų taip nuobodu ir nežinia, kiek dar ilgai teks laukti tavo tų viršinių, kurie pagaliau mane išves iš to gyvųjų karsto.

Ir, nelaukdama jo atsakymo, Gražina laisvai sėdosi prie pianino, lyg ji būtų viešnageje, pas gerus pažįstamus. Kelis kartus mikliai perbėgė pirštais per klavišus ir, valandėlę pamąščiusi, pradėjo skambinti lengvutį Sopeno valsą. Ji jautė, kad čia pat, už jos nugaros, stovi žmogus, su kuriuo taip neseniai grūmėsi, kuris gal ir dabar tykoja jos kaklo, tačiau ji rizikavo, ji vertė save skambinti, visiškai ignoruodama šito žmogaus užmačius ir jo elgesį. Melodingi garsai pripildė ertvų kambarį — kalėjimą. Gražina apėmė keista nuotaika: tą akimirka ji jautė, kad šie iš po jos pirštų sklindą garsai yra žymiai stipresnis ginklas, negu geležinis mietas, paliktas kambario kampe. Tuo laiku ji prisiminė, kai jos motina kadaise pasakojusi, kad ir nuo pikčiausių šunų galima apsiginti, grojant lūpine armonikėle... Ar šis, ją saugojąs žmogus, taip pat nepulsias

jos tol, kol ji skambinsianti? Ir, lyg norėdama įsitikinti savo spėlioji-mais, ji pasisuko nuo pianino, akimis įsiekodama ežep্লাukio.

— Gal ši, buržuazinė muzika, jums nepatinka? Gal turite specialų užsakymą? — žyptelėjo Gražina, pamąčiusi jį sėdintį prie stalo.

Saugas tylėjo, lyg jis būtų negirdėjęs jos žodžių.

Rindžiuvienė atsisuko prie pianino ir vėl skambino prisimintus dalykėlius. Kai ji buvo bebaigianti rusų populiariąją „Volga Volga“, ūmai pajuto cigaretės dūmus, apsiivniojusius apie jos galvą. Ji nesuvaldė ir staigiai paklio nuo kėdės. Ežep্লাukis stovėjo per žingsnį nuo jos.

— Nesibauginkite... Aš jums nieko nedarysiu. Ar jūs iš tikrųjų manote, kad mes, rusai, visi jau šunimis virstame? Anksčiau aš tik pajaukauti norėjau... Jūs puikiai moteris... Ir gyventi puikiai galėtumėte, jei tik panorėtum su mumis drauge dirbti ir bendradarbiauti... Nebūk kamai, kai viršininukas ateis, sutik su juo pasiūlymu. Pamatysi, tai nefabrikas... Tokių, kaip tu, mums reikia. Nesutiksi — išvažiuosi, nes pasirašei. Neatsauksi. Sutiksi geruoju dirbti — išvažiuosi į Ameri-

ka, ar į Paryžių. O ten, žinai, gyvenimas, paukšteli, kaip avietė...

— Ar ir man norite duoti tokį darbą, kokį davėte mano vyrui? — priekaištingai paklausė Rindžiuvienė.

— Jūsų vyras dirba fabrike. Jis ten ir dirbs... O jūs galėsite pasivažinėti po platųjį pasaulį, jūs dalyvausite koncertuose, pažinsite garsiuosius muzikus, suseisite į naujas pažintis...

— Už kokias paslaugas?...

— Labai nereikšmingas ir menkutes...

— Ar mano tautiečių, pabėgusių iš Lietuvos, išdavimų, laikote nereikšmingu darbu? Nejaugi jūs manote, kad turite jėgos priversti mane šnipinėti ir išdavinti savo brolius, ištrūkusius nuo jūsų kilpos!? Ne, ne, aš niekad nemaniau, kad jūs būtumėte tokie bukapročiai. Nejaugi tikėtės, kad jėga man negavę, ištraukę į šitokius spąstus, sugundyte šitokiam darbui? Milijonus jūs galite susirasti, kurie jums dirbs už pinigus, bet manęs nei pinigais, nei bauginimais šito daryti nepriversite. Klausyk, žmogau, ar pats dar neįsitikinai, kad aš jūsų nebijau! — šaukė įsikarsėdavusi Gražina, pabrėždama ir ats-

kirais skiemėmis tardama paskutinį žodį.

— Mums kaip tik tokių ir reikia, kurie nebijo! — pamėgdžiodamas ją, nusijuokė ežep্লাukis.

— Todėl, kad nebijote, aš pasakyti daugiau, negu turėčiau pasakyti, — tęsė saugas, kiek arčiau prie jos priėjęs.

— Už pusvalandžio ateis tas, kurio jūs klausysite. Man jūsų gaila, bet aš patariu — sutikite su jo pasiūlymu. Priimkite, jo sąlygas. Aš nenorėčiau jūsų matyti labai nelaimingus. Taip nelaimingus, kaip jūs neįsivaizduojate. Įsitikinkite, kad šitame kambaryje jokio pasigailėjimo, jokio sentimentalo nėra ir nebus! Supraskite, kad iš čia jūs negalite išeiti tokia, kokią atėjote. Tai yra aksijoma. Čia nežaidžiama medicinai žaisliukais, čia žaidžiama gyvais žmonėmis, kurie ilgai negyvena, jei atsisako padaryti tai, kas jiems įsakoma. Išbraukite iš savo žodyno žodį — ne! Tikėkite man, nes jūs man labai patinkate ir man jūsų gaila.

— Ar galima daugiau ką nors padaryti, negu pašalinti žmogų, kuris nesutinka su jūsų įsakymais? — Ar jūs sutiksute užmušti žmones, kuriuos jūs mylite, atsiaikydami

ma mums dirbti? — neatsakęs į jos klausimą, klūstelėjo ežep্লাukis.

— Aš žinau, kad jūs terorizuo-jate mano motiną. Aš žinau, kad tik jūsų verčiama ji man tokius laiškus rašo ir tik jos prašoma sutikau grįžti į Lietuvą.

— Bet savo nutarimą pakeitė... Ir, tikėkite, mes žinome, kodėl jūs padarėte šitokią pakeitimą... Jei, kaip sakote, buvote nutarusi reparitruoti dėl to, kad jūsų motina jus kviečia, kodėl nebeatvykote į reparitracijos įstaigą, bet pasislėpėte viešbutyje? Koks įvykis jus privertė nebeapklusti motinos laiško, bet likto balso... Jeigu šito balso sąskaiton palikote motiną, ar ir jo nepaklausysite, jei jis paprašyto, kad dirbtumėte tai, kas jums bus įsakytata? Ar pažįstate tokį vyrą, kurio vardas — Antanas Mylius? — Gal dabar patikėsite, kad, vis dėlto, mes žinome daugiau apie jus, negu tikėjotės... Šitokios staigmenos neturėju pasakyti, bet šitai padaraiu, norėdamas jums gero. Pasi-ruokite, tuojau ateis tas, kuris šitą daugiau jums pasakys... Padaraiu šitai todėl, kad jūs puikiai man paskambinote „Volga, Volga“...

TAIP GYVENSIME 1977 M.

Jeigu tikėti mokslininkų spėliojimais, atrodo, kad 1977 m. atneš tikrą naujovę, dėl kurių dar verta pagventi ir jų palaukti.

Sakoma, kad po 25 metų visos ligos bus nugalėtos. Gydytojai bus pajėgūs suremontuoti bet kokį sužalojimą, jei tik žmogus pasieks ligoninę dar gyvas, ar bent neseniai miręs. Miestų oras bus reguliuojamas ir tai ne pasenusiais metodais, kaip dabar, bet galimas dalykas, kad visas miestas bus apgaubtas plastiniu stogu, arba aplink miestą bus sudarytas specialus atmosferos lankas. Net ir kaimuose oras galės būti reguliuojamas. Nori lietaus-paspaudei mygtuką ir lyja, nepatinka paspaudei kitą saulę „žeme voliojasi“. Tik nežinia, kas atsitiks, kai žmona panorės giedros, o vyras lietaus?..

Įprastas dalykas bus savaitgalio ekskursijos į mėnulį, Marsą ir Venėrą. Net ir darbo dieną susipykai su uošve, ir skuti į Marsą. Tai gerumėlis!

Drabužiais taip pat nereikės per daug rūpintis: Visi dėvės praktiškus ir plastiškus kombinezonus, vienodus vyrai ir moterys. Tie drabužiai nesiglamžys, nesipės ir bus amžini. Drabužių kaitalioji nereikės, nes temperatūrą pastoviai galima bus palaikyti pageduojamame lygyje.

Maistu taip pat nereikės rūpintis. Sėsdamas į raketą kelionei į mėnulį, prarysi piliulę ir sotas kelias savaites. Jei rengiesi ilgiau užtrukti, gali įsidėti kelias piliules atsargos ir tabokinę, ir ramus bent trys mėnesius. Po velnių su tokia tvarka nejaugi taip ir neteks per Kalėdas su oboliais keptos žąsies paragauti?..

Na, juokai juokais, bet kaip iš tikrųjų? Ar nors viena iš tų pranašybių, kurias skelbia į mėnulį išžiūrėję, žemės nebematą mokslininkai, išsipildys?

Atsakymas priklauso nuo to, kas šiandien jau yra pasiekta. Nauji išradimai visada sutinka dvi kliūtis: tradiciją ir investuotiną kapitalą. Juk, pavyzdžiui, jau ir šiandien kiekvienam aišku, kad modernia mieste gyvenimas kur kas malonesnis, negu senoviskame, su siauromis gatvelėmis. Tačiau tie seni miestai vistiek dar tebe gyvena šalia modernių, o ir tame pačiame mieste viename kvartale moderniški pastatai ir palčios, patogios gatvės, gi šalia urkštynių krūvelė sumezgus stovi ir gėda daro. Bet pajudink jas. Kuo daugiau „tradicijų“ arba, tiksliau sakant, kuo daugiau pinigų yra investuota, tuo sunkiau ką nors pakeisti, tuo brangiau atsiena nauji planai.

Ar dėl to reikia manyti, kad ir kitos pranašystės yra tik iš pirmo išlaukti prasimanymai? Ne! Čia tikrai bus pasikeitimų ir tai dar tokių, kokių mes ir įsivaizduoti nepajėgiame. Imkime tris svarbiausius ir aktualiausius dalykus: mada, maistą ir susisiekimą.

Mados yra labai nepastovus dalykas. Galima drąsiai sakyti, kad jos eina tam tikru ratu. Vienos išnyksta, kitos ateina, kad netrukus pirmosios išnyktų, senosios sugrižtų, gal su nežymiomis pataisomis. Tikrumoje, mūsų moterys dabar dėvi devyniolikto šimtmečio pradžių mada, tik, žinoma, naudoja geresnes medžiagas ir vieną kitą patobulinimą prisitaikė. Todėl ir 1977 m., atrodo, daug kas nepasikeis. Gal drabužiai bus lengvesni, patogesni, bet netikėtina, kad 1977 metų moteris sutiks dėvėti ką nors panašaus į patogų maišą. Niekas negali šiandien pasakyti, ar Jėvos dukros po dvidešimt penkių metų stengsis parodyti savo kojas, dėvėdamos labai trumpas sukneles, ar savo grakščias linijas...

Plaukų dažymas, neabejotinai, bus dar populiariesnis. Prieš 50 metų, pamatę dažytais plaukais moterį, greičiausiai būtų akmenimis užmušę, prieš 25 jau buvo tyliai toleruojama, o dabar niekas nė neklausia ir nesistebi. Ateityje, kai dažai vieną dieną galės būti visai paprastai uždedami, o kitą dieną nuimami, duktė tikriausiai juos dažys ne rečiau, kaip motina dabar lūpas. Pvz., apsiavus raudonus batukus ir užsidėjusi raudonas pirštines, ji ir plaukus nusižadys raudonai.

Vyrai, žinoma, kaip dabar apsmukę vaikšto, taip 1977 m. vaikščios, tik plastinių medžiagų naudojimas greičiausiai palengvins drabužių svorį ir atpigins jų kainą.

Teoretiskai galvojant, žmogaus naudojamą maistą galima sukcentruoti į keletą piliulių. Per vieną parą žmogui reikia apie 2 su puse svaro proteinų (mėsos) ir angliavandenių (krakmolo ir cukraus). Jei šį turinį labai sukcentruoti, tai joks žmogaus skilvis neįveiks jo suvirškinti. Galima, tačiau, padaryti pusiau koncentratų piliules. Tokių žmogus per dieną turėtų suvalgyti apie 1000. Tai nebūtų malonesnis darbas, negu visą dieną skaityti laikraštį, blogu keliu riedančiuose ratuose. Galima tokius dalykus naudoti ekspedicijose, arba šiaip, reikalui esant, trumpą laiką, bet visada? Atrodo, kad ir 1977 metais per Kalėdas kepsime žąsį, o per Velykas — virsime margučius.

Jau ir dabar, važiuojant taksi, galima susikalbėti su garažu ar pa-

geidjamu asmenimi, jei jis turi tinkamą radijo aparatą. 1977 metais vietoje laikrodžio nešios mikro radio priimtuvą, kurio pagalba galės susisiekti su kuo tik panorės.

Telefonų nereikės. Kiekvienas tinkamu asmenimi, jei tik jis turi tinkamą radio priimtuvą. Yra ir priimtuvų, kurie ne ką didesni už degtukų dėžutę. Tik vėl bėda, kad daug tokių priimtuvų, tai dažnai tenka klausytis balsų, kurių nenori ir negali išgirsti to, kuris reikalinas. Didesniuose miestuose taksiferaai keikiasi, negalėdami susiristi su savo garažais, todėl, kad jiem trukdo skalbyklų sunkvežimiai turintieji galingesnius siūstuvus. Dar opesnė problema su visai mažo dažnio-mikro priimtuvais. Todėl, atrodo, kad ir po dvidešimt penkių metų dar teks su šia problema kovoti. Visai galimas dalykas, tačiau, kad kiekvienas bus apsirūpinęs asmeniniu aliarimu. Užpuolė, pvz., plėšikas, spustelėjai mygtukėlį ir kur nors rūboose paslėptas radio siūstuvėlis siunčia nustatyta banga signalus, kurie painformuoja dviejų mylių spinduliu esančios policijos automobilis apie įvykį.

Taip pat vargu ar 1977 m. didžiųjų miestų centruose bus iš viso naudojami automobiliai ir kitos ant ratų riedančios susisiekimo priemonės. Jas pakeis judančios gatvės. Atrodoys jos kaip judantieji takai. Kraštutinis takas, pvz., juda 8 pėdų per sekundę greičiu antras 8 pėdomis greičiu ir trečiasis dar aštuoniomis pėdomis greičiu. Tai reikalinga, kad galima būtų patogiai ant jo užlipti. Jei juosta judės greičiau, žmogus iš stovinčios padėties, neįveiks ant jos užlipti. Judančios gatvės ne būtinai bus viršuje. Jos gali būti įrengtos tuneliuose, kurioms nekenks nei lietus, nei sniegas.

Toliau į pakraštį susisiekimas bus palaikomas traukiniais, nes iš jie gali važiuoti tuneliais. Kelionės nuo 50 iki 250 mylių bus atliekamos helikopteriais. Greičiausiai didžiuliais dviejų rotorių, galinčiais pakelti iki 100 keleivių. Juos gali papildyti vienabėgiai geležinkeliai, tokie kaip dabar yra naudojami kalnuose arba kasyklose. Jie kabės ant virš gatvių iškelto bėgio. Toks traukinys jau veikia Vokietijoje, Wuppertalyje, bet jis juda labai lėtai. Anglijoje buvo bandyta pritaikinti propelerį, bet atsirado kita problema, nes sunku staiga sustabdyti. Dabar, kai pradėjo naudoti atvirštinius propelerius, ši problema, galima sakyti, išspręsta. Toks geležinkelis 1977 m. galės važiuoti 250 mylių greičiu per valandą.

Ilgos kelionės ir po dvidešimt

penkių metų bus atliekamos lėktuvais, tik jie bus varomi sprausminiais motorais ar bent turbiniiais varikliais, tačiau kelionėms virš 1200 mylių su jais varžysis raketos. Jos atrodys panašiai, kaip dabar žinomi V-2 svėdiniai, su atgal nulenktais arba trikampi formos sparnais. Kils jos tiesiog į viršų, kol pasieks 30 mylių augštį ir įgaus greitį, tad automatiškai pasvirus į norimą keliuti kryptį. Tokios raketos, pakilusios iki 60 ar 80 mylių, vėl nusileidusios iki 30 mylių augščio, galės būti padariusios tik apie du šimtus mylių kelio, bet tikrumoje tik dabar jos įgaus tikrąjį kelionės greitį, kuris kur kas pralenks garsą. Jam pasiekti bus naudojama žemės traukos jėga...

Tokia raketa iš Los Angeles į New Yorką galėtų nukeliauti per

vieną valandą, bet jei pabadytumėte keliauti priešinga kryptimi, ir gerai tikrintumėte laiką, tai pamatytumėte, kad į Los Angeles atvykote trimis valandomis anksčiau, negu pakilote New Yorke...

Susisiekimui tarp dviejų taškų žemėje tos raketos gal ir nebus labai plačiai naudojamos, bet neabejotinai jomis bus susisiekama su aplink žemę skriejančiomis dirbtinėmis stotimis, kurios bus įrengtos 1075 mylių augštyje ir apskries žemę kas dvi valandos. Tose stotyse galės būti įrengti žemės stebėjimo punktai, sakysime stebėti ar kuri nors valstybė nesirengia karui ir kartu iš jų bus atliekamos kelionės į kitą planetą.

Tokie dalykai gali atsitikti žemėje po dvidešimt kito, arba nesu-sprogdins pačios žemės.

SANTUOKA IR SEIMA

Dažnai moterystę apvelkame klaidinančia romantika. Manome, žengsiai joje sekmadienio drabužiu ir pavasario nuotaukoje. Moterystė gi yra užduotis, moterystė stato reikalavimus. Moterystėje gyvena daugiausiai vienas kitą darbo kasdieniuose drabužiuose. Moterystė gauna savo išvaizdą abiemis sutartinai nugalint kasdieninio gyvenimo rūpesčius.

Nejaudiamė moterystės visumos, kai moterystė laikome vien kūnišku susijungimu. Suklastojame tuo būdu moterystės klausimą, jį izoliuojame nuo tikrovės. Dievo kūrejo mintimi moterystėje tas kūnų susivienijimas turi praplėsti gyvenimą, sukurti gyvenimo draugystę. Bendru keliu, džiaugsmu, ligos ir sveikatos dienose, esant vienas nuo kito atsiskyrus ir gyvenant kartu, tikėjimu ir malda turi moterystėje gyvena sueiti į vientisą gyvenimo draugystę.

Moterystės esmė išskrapome, žiūrėdami į ją, kaip į išardomą gyvenimo draugystę. Kas tik su puse „taip“ eina į moterystę, jai prieštarauja, ją griauia, užuot moterystę padariusiu nesuardomą draugystę. Pūsinis „taip“ trukdo moterystėje bendrai nugalėti pasitaikiusius gyvenimo sunkumus ar konfliktus.

Ypatingai svarbus klausimas yra ar šeima pagelbsti tinkamai mums suprasti moterystę? Ar ji pagilina ryšius moterystėje, suriša artėjančius vedusius, kai jie moterystėje pradeda nusivilti ir bodėtis vienas kitą? Ar šeima stipresnė kaip moterystė?

Šis klausimas gana svarbus mums, kurie praradę drąsą ir džiaugsimą auginti vaikus, arba ir tuo atveju, kai šeimoje negalima sulaukti kūdikio. Mūsų gyvenimo reikalavimai šeimoje pakilę, ir dažnai manome, jog vaikai yra tikrai gyvenimo sunkenybė ir našta. Kartais

vengiama vaikų, norint atsikvilti turimo patogumo, gerų gyvenimo sąlygų. Matome, kad šių dienų žmonės daugiausiai tik savimi tesirūpina, savuoju as. Šiandien esame taip susirūpinę tik savimi, matome visur tik sunkumus ir vargą.

Pagal Kūrėjo mintį iš šios gyvenimo draugystės, iš šeimos, meile nesuardomai surištos, turi atsirasti naujas gyvenimas ir, šeimos gyvenimo saugiame lopšyje, vystytis toliau. Meilės, atsidavimo, pasiaukojimo, visko atsisakymo pabudusi nauja jėga neša šeimai vaisių, ją praplėčia, pagražina, o abudu vedusius kaip vyrą taip ir moterį dar stipriau suriša šeimoje. Šeima įgalina iš naujo pažinti moterystės prasmę, ir suriša vedusius stipriau, nei kad anksčiau buvo sujungti.

Naujai gimęs kūdikis moterystėje suteikia daug ko naujo, pradeda nauja kryptim galvoti. Jei vedusieji buvo nesveiku būdu per daug vienas su kitu surišti, kas dažnai pasitaiko mažavaike ar bevaikėse šeimose, jei jie savimeilėje gyvenimo, kūdikiui atsiradus, liguistas rūpinimasis tik savimi iš lėto kryptis sveikesne linkme. Nauja būris, naujas kažkas kita į vedusių galvojimą įeina, vedusieji tampa tėvu ir motina. Jie pamato, kad per naują jų gyvenimo vaisių esą pastatyti kūrybos ir tvėrimo tarnyboje. Jie pradeda jausti, kokios didelės ir nuostabios jiems pavestos šeimos gyvenime pareigos. Pagarba atsidavusiai pradėtai gyvybei, iškvepia pagarbos Kūrėjui. Gimus vaikui, ir jam augant, tėvai pajunta naujus meilės, pasitikėjimo, džiaugsimo jausmus, kurie gyvenimą šildo. Akyliau pastebimas ir mažiau išsineštarimas, nes nesutarimas atsimuša vaikučiuose aidu. Stipriau tėvai jaučia vienybės reikalą, kad nesitampytų vaikų vienas nuo kito

ir neskaldytų jų dvasios savo skirtingomis pažiūromis, galvojimais. Labiau ir labiau, vaikams augant, tėvai tarpusavy sujungiami.

Prie sergančio vaiko lopšio stovėję tėvai sujungiami vienos minties, kad jų turtelis gali būti išplečtas. Tėvų meilė kartu vainikuojama, kai jų vaikutis iš naujo gyvenimui grąžinamas. Visa tai nėra praradimas ar nuostojimas kas turėta, bet gilesnis tarpusavy tėvų meilės ir šeimos laimės suzydėjimas. Kasdien tėvai pajunta, kad vaikas, yra jų meilės ir atsidavimo sutvirtinimas. Tuo būdu vedusiems nušvinta šeimos neišardomumas. Tėvai ir vaikai sujungti kūnu, surišti tūkstančiais bendro gyvenimo siūly, neišardomai jie surišti Dievo tvarka, kurios išmintį tėvai gali dabar pilniau pažinti. Jie jaučia vienybę ir tokių stiprių, kad nei mirtis, nei karas nei atsiskyrimas, šių gyvento gyvenimo ir šeimos, vienybės ryšių nenutrukia.

Ar šeima tikrai stipresnė nei moterystė?

Pažinėjau vieną moterį. Jos šeimos ryšiams grėsė sutrukti. Vyras norėjo skirtis. Praėjo kuris laikas. Kartą pripuolamai gatvėje ją vėl sutikau. Rankose laikė poras mėnesių vaikutį. Nustebau. Ji atrodė pasikeitusi, kitaip veide spindėjo akys. Supratau.

— „Kai einasi jūsų vyrui? O, jįsai jau visai kitoks, jis pasikeitė.“

Vėliau ji pridūrė: „Šeima be kūdikio, tai namai be langų!“

Tiesa, nevisada vaikas šeimoje vedusiųjų gyvenime yra nesutarimų taikingas išrišimas. Kartais ir naujai atėjusi moterystėn gyvybė nepagelbsti tiems nesutarimams. Tačiau, pavyzdžiui rodo, kad dažniausiai šeimos plyškiai ir spragsės yra išgydomos mažutėlio kūdikio ant motinos ar tėvo rankų. Šeima yra stipresnė, negu vedybos — be vaikų.

Statistika rodo, kad iš sugriuvusių moterystėjų dažniausiai subyra bevaikės moterystės. Ne dėlto kad, kur yra vaikų išoriniai yra sunkiau skirtis, ne. Priežastis yra žymiai gilesnė. Tėvų atsakomumas sušvelnina šeimos draugo aštrius kampeis, kantrybė ir ištvermė sustiprėja. Tėvo atsakomumas pririša jį prie vaikų, o per juos ir prie šeimos židinio. Dar stipriau ši ryšį jaučia motina, nes jai vaikai daug artimesni, negu tėvai, o iširusioje šeimoje motinos gyvenimas — kančia. Bet ir tėvas, pradėjęs išsiskyrusį gyvenimą, dažnai mintimis grįžta prie turėtų mažų vaikų. Vaikučių matytos akys neduoda ramybės, jis bijo jas vėl sutikti, jis jaučia, kad nekalti vaikų akys reikalauja iš jo atsakomybės, nors savo žmona jis visai nesirūpiną. Tasai ramstis, kuris visai paliko sugriuvusį šeimos židinį (nukelta į psl. 6)

KALEJIMAS IR TAIKOS BALANDZIAI

J. KUZMIONIS

(Tęsinys)

M E L O I T A I G A

Byla pamažu artėjo prie kulminacinio taško. Kaltinimų tinklas vis labiau supo kaltinamuosius. Žiūrovas, sėdėdamas dienų bėgyje teismo salėje, klausydamas nuolat besikartojančių prisipažinimų, apklausinėjimų nuo ankstybo ryto iki vėlybos nakties žiemos dienų sūtemose, apšviestose elektrinių lempų, toje nuostabioje, įtemptoje atmosferoje, — staiga pastebėdavo, kad, nepaisant valios, pasiduoda įtaigios jėgai, pradėdamas laikyti tikru pinigų tai, ką kiti sako ir stengdamasis jūdėti, kaip prokuroras ir kaltinamieji ta... tautasungame pastatė, pripažindamas kartu su jais, kai jis iš tikrųjų egzistuoja. Palaipsniui išmoko suprasti jų galvojimo procesą, pramatyti, kas vyksta jų smegenyse, stebėti, kaip po kurio laiko tos pačios mintys, abejotimai ir perpus užtrinti atsiminimai geba suleisti šaknis kiekvieno mintyse, neišskiriant nė jo paties.

Tiktai po to, kai teismo posėdis bus atidėtas, kai Ulrichas nutrepsės pietų, o kaliniai kaip dvasios išnyks už durų, Žiūrovas galės išėjęs į gryną arą, nusipurtyti, tarsi nuo pikto sapno, ir pasiklausyti jdomių pasikalbėjimų žurnalistu, tų senų Maskvos ekspertų, kurie atsimenta, kas buvo 1929 — 1932 metais ir kad Trockis bei kiti jo sėbrai regalėjo būti ten, kur juos pasodino teismo eiga.

Tačiau tikroji kova dar turėjo ateiti. Kai teismas tęsėsi tolyn, buvo vis aiškiau, kad kiekvieno paliudijimo tikslas buvo apjuodinti „Bloko“ vadus, pavaizduojant juos ne kaip politinius nusikaltėlius, bet kaip kriminalistus, žmogžudžius, nuodytojus ir išdavikus. Kiekvienas kaltinimas, apklausinėjimas ejo ta linkme, kad įrodžius, jog ta žmogžudystė, tas sabotavimas ar anas kontaktas su užsienio žvalgyba buvo Rikovo, Jagodos ir Bucharino darbas.

BUCHARINO VAIDMUO

Atrodė, kad viso to vaidinimo vyriausiu herojumi yra Bucharinas.

Jo ranka buvo prikišta prie kiekvieno niekšingo darbo. Tai jis 1918 m. planavo nužudyti Lenį; tai jis norėjo apiplėšti Sovietų Sąjungą; tai jis troško su Tuchačevskiu karo atveju atidengti frontą vokiečiams ir su Jagoda nužudyti Kirovą ir Maksim Gorkį, Menčinskį ir Kuibishevį; tai jis lepė savo šalininkams sueiti į sąlytį su Britanijos, Japonijos, Lenkijos ir Vokietijos žvalgyba, su baltarusiais, su Trockiu, su Antruoju Internacjonalu; tai jis organizavo žemės ūkio ir pramonės sabotazus Ukrainoje, Sibire, Kaukaze, Centrinėje Azijoje; tai jis planavo pirma ūkininkų nepasitenkinimą ir vidaus karą, o paskum revoliuciją Kremliuje ir coup d'état. Kiekvienas kalnys buvo naudojamas Bucharino juodinimui.

Ir taip metodiskai senasis revoliucionieriaus kovotojo, marksizmo teoretiko, Lenino draugo, Politbiuro nario, komunistų Internacjonalu pirmininko paveiklas buvo naikinamas ir naujas įtaigojamas: vėlnas su pasmailintais ragais ir nagais, išdavikas, žvalgas, kapitalistinis pirklys, veidmainys, veikias iš pasalų, nuodijęs sovietų pareigūnus, žudąs sovietų galvijus, barstąs stiklo mitelius į darbininkų sviestą. Praeities garbė buvo apjuodinta. Nė vienas negalėjo turėti simpatijos tokiam niekšui. Kiekvienas naujas kaltinimas minios buvo sutinkamas su nuostabos, pasibjaurėjimo ir neapykantos marmėjimais. Taigi, pasirinktas metodas veikė patenkinamai ir darė reikalingą įspūdį.

Taip, tas metodas veikė patenkinamai tol, kol pats Bucharinas neprašėko. Tačiau tada, kai Višinskis, apklausinėdamas kaltinamuosius, kreipdavosi į Buchariną patvirtinimo, dalykai nėjo taip sklandžiai. Net tuo atveju, kai jis prisipažindavo nusikaltęs, — jis mokoje prisipažinimus taip kvalifikuoti, kad iš jų likdavo vieni niekai. Be to, jis neatsakino į prokurorui taip nusižeminęs, kaip kiti sumietieji. Jautėsi, kad jis traktuoja jį kaip sau lygų, o kartais kaip žemesnį. Kartais jis Višinskį suraitydavo į tokį ragą, kad net didieji partijos žmonės salėje turėjo juoktis.

Dabar kaip tik turėjo prasidėti jo apklausinėjimų kryžminė ugnis. Turėjo prasidėti dvikova tarp Bucharino ir Višinskio.

BUCHARINAS KALBA

Kovo 5 d. Ulrichas paskelbė kad į apklausinėjimo ugnį eis Bucharinas. Tos dienos ryta buvo apklausinėjimas Akmal Ikramovas, kuris prieš kelis mėnesius buvo Uzbekijos komunistų partijos generalinis sekretorius. Višinskio spaudžiamas, jis prisipažino kartu su Itaiulla Kojajevu, pagal Bucharino instrukcijas, sunaikinęs Uzbekistano pramonę ir žemės, ūkį, trokšdamas paversti jį britų kolonija. Jis sakė, kad Bucharinas aplankęs jį daugiau kaip kartą Taškente ir pabaręs už per lėtą naikinimo tempą.

Kai Bucharinas kėlėsi, žiūrovai susidomėję sekė jo judesius. Tai buvo pats didysis momentas, kurio jie visą laiką laukė. Be to, jie laukė kokios staigmenos.

Tačiau jų įtampą tuoj pat atslūgo. Kaltinamasis greit atliko savo kalbų išpažintį. Jis net per daug prisipažino: prisipažinęs buvęs dešiniųjų-trockininkų „Bloko“ vadu, jis tuojau pranešė prisiimtas visą atsakingumą už „Bloko“ galėtis būti nusikaltimus, nepaisant, ar jis apie tai žinojęs ar ne.

Tai, be abejo, buvo naudinga, bet teismas dar ir ko kito laukė. Višinskii rūpėjo išgauti daugiau detalių. Tačiau nebuvo lengva iš kaltinamojo išgauti konkrečių faktų. Pirmiausia jis paaiškino „Bloko“ ekonominę programą.

Jų pirmas rūpestis buvęs sąjungos supramoninimas. Jų nuomone, buvo daromi pergreiti šuoliai: biudžetui tai nešė tikrai nuostolius. Kartu tai darė blogos įtakos gamybai.

Toliau: jie abejojo žemės ūkio sukolektyvinimo priemonėmis. Jie negalėjo sutikti su vyriausybe, kuri blogai elgėsi su turtingais ir vidutiniais ūkininkais — buožėmis, esmėje juos masiškai likviduodama.

Palaipsniui jie priėjo prie Valstybės kapitalizmo sistemos su smulkiais kolektyviniais ūkiais, pasiturinčiais atskirais ūkininkais, užsieninėmis koncesijomis ir valstybės monopoliumi prekyboje su užsieniu.

Politiniu atžvilgiu jie pasistumdė buržuazinių demokratijų laisvės kryptimi, palaikydami, ne vienos, bet daugiau partijų sistemą. Šita opozicinė tendencija vedė prie logiškos išvados, kad reikia dabartinį režimą pašalinti jėga...

Bus daugiau

ANEKDOTAS APIE STALINĄ

Sov. Rusijos pilietis Vladimir Petrov savo širdies draugės enka-vedistės Nadijos išduotas, atsidūrė kalėjime (plg. jo atsiminimų knygą „It happens in Russia“ 1951). Tardymo metu jis buvo klausiamas:

— Kokių antisovietinių anekdotų žinote? — paklausė Zakarovas.
— Jokių, — atsakiau, nes žinojau, kad už antisovietinių anekdotų klausymą ir pasakojimą baudžiama iki 5 metų kalėjimo.

— Jūs man meluojate, mano gerasis drauge. Sov. Sąjungoje nėra nė vieno žmogaus, kuris nežinotų antisovietinių anekdotų.

— Tokiu atžvilgiu aš esu išimtis, — tęsiau.

— Nesipriešinkite. Tikėkite, kad yra daugiau negu reikia įrodymų prieš jus ir saujelė ekstra anekdotų jums nepakenks, — tikino.

— Kodėl jūs manęs klausiate, jei tai nieko nereikš mano bylai?

— Bet jūs žinote kaip kuriuos? — Zakarovas stengėsi išgauti.

— Girdėjau keletą, bet visus pamiršau, — atsakiau.

— Gindas dar kurį laiką tęsėsi, kol aš nusileidau ir papasakojau jam kelis kvailus ir nekalčius anekdotus.

— Ar jūs laikote mane kvailiu? Mano senolis pasakojo tą istoriją senelės mirties lovoje! — sušuko Zakarovas paniikinančiai. — Nustok vaidinęs kvailį!

Tada jam pasakiau kitą istoriją. Pastebėjęs abejingą išraišką jo veide, nutraukiau ir pradėjau naują anekdotą. Jis nebuvo politinis, bet gana sūrus. Zakarovo veidas nušvito, jis išsitraukė užrašų knygelę iš kišenės ir pradėjo žymėtis.

— Pasakok toliau, — įsakė, — ką nors apie Staliną.

Tačiau griežtai atsakiau, nes šis dalykas buvo visiškai įstatymų uždraustas.

— Ar girdėjote šitą? — paklausė Zakarovas ir pradėjo pasakoti kvailą istoriją, kurią buvau girdėjęs, bet ir užmiršęs.

Šitos apklausinėjimas truko ilgą laiką. Gale aš mojuoju ranka ir visokias galimybes ir papasakojau istoriją apie gyvenimą Kremliuje. Anekdotas buvo toks sūrus, kad Zakarovas maloniai šūktelėjo ir šoko žymėtis užrašų knygelėje.

Kaip ir tikėjau, šitas apklausinėjimas nebuvo įskaitytas.

Iksas

PAVERGTOJ TEVYNEJ

Lenkų trėmtinių laikraštis „Polak“ kovo 27 d. numeryje dėjo straipsnį, pavadintą: „Iš darbininkų gyvenimo Vilniuje“. Straipsnyje skelbiama vieno neseniai iš Vilniaus pabėgusio darbininko suteiktos žinios. Jis pasakoja, kad, geresnės darbininkų kontrolės ir priežiūros tikslu, jau ir sovietinėje Lietuvoje, Sovietų Sąjungos pavyzdžiu, pradėdama statyti darbininkams kolonijas.

1952 m. vasarą Vilniaus priemiestyje Antakalnyje, Raudonosios Armijos prospekte, pastatyta tokia kolonija, iš šešių didelių gyvenamųjų blokų, — karo pramonėje dirbantiems darbininkams. Tų pačių metų lapkričio mėn. tuose blokuose apgyvendyta apie 1.400 asmenų. Viengungiai gyvena po 2-4 asmenis viename kambaryje, o šeimos gauna po vieną ar du kambarius su virtuve.

Kiekviename bloke, yra valgykla, didelė bendra virtuvė, skaitykla, batų ir drabužių siuvyklos. Centriniam bloke yra kirpykla ir „Univermag“ — įvairių prekių krautuvi, kuri aptarnauja tik kolonijos gyventojus. Ta proga laikraštis patebė, kad daug prekių, kaip cukrus, riebalai, parduodami labai mažais kiekiais ir darbininkai turi įieškoti šių prekių laisvoje rinkoje — daug augštesnėmis kainomis.

Kiekvienas blokas turi miesto komitetą skirtą vedėjai. Dažniausiai jis yra rusas, kartais lenkas ar lietuvis, bet visuomet partijos narys. Bloko komitetas sudaro taip pat tik partijos nariai.

Bloko vedėjas ir komitetas atlieka nuolatinę gyventojų priežiūrą. Išvykstant į miestą po darbo ar šventadieniais, oficialiai registracija nėra įvesta, bet faktiškai, „patogumui“, esamoje knygoje išvykstantieji užsirašo, kada ir kur išvyko. Neuzsiregistravusieji MVD būna apklausinėjami, kaip jie išnaudojo nedarno laiką.

Toliau, gyventojų sekimas vyksta per blokų „Korespondentus“, kurie privalo rašyti apie įvairius iš darbininkų gyvenimo įvykius, — faktiškai jie rašo apie kaimynus ir bendradarbius. Daug tokių „korespondentų“ yra iš „komsomolo“ — komjaunimo, kuriuos sumobilizavo Vilniaus apygardos komjaunimo sekretorė, rusė Volčkova.

Kiekvieną sekmadienį, priešpiešt blokuose įvyksta politiniai susirin-

imai. Juose visų dalyvavimas yra privalomas. Vienas iš šių susirinkimų tikslas, — kad gyventojai nelankytų bažnyčios. Visos kolonijos visuomeninio „auklėjimo“ reikalai yra ruso komunisto Prusov rankose. Jis yra prop-agit apygardos komiteto narys.

Yra įsigalėjęs paprotys gyventojų gautus ir perskaitytus laiškus padėti vedėjo raštiniėje, o taip pat padėti neužklijuotus išsiunčiamuosius laiškus. Tuo parodoma, kad nieko draudžiamo nėra.

— Grįžusiųjų vokiečių pasakojimais, jiems besibastant po Lietuvą, tekdavo gana dažnai užtikti apleistų sodybų, kur namai buvo be langų ir durų ir pojūs švilpaudavo vėjas. Kartais tokiuose namuose

DEIVES ZEMES GELMESE

Italijoje, Toskanos provincijoje, netoli Pyzos miesto, yra nuostabus slėnis. Iš žemės plyšių į paviršių veržiasi čirkšdami ir kunkuliudami vandens garai. Ilgais, šimto ir daugiau metrų stulpais, garas veržiasi į orą, o virš tos apylinkės kybo lyga oks milžiniškas grybas vandens garų debesys. Italai tuos vandens garų stulpus vadina „sofionai“, atseit — vamzdžiai.

Ant tos apylinkės atrodė užsigulęs didžiulis šimtabriniai baltas voras, kurio šimtai kojų apipina visą sritį, — tai Larderello elektros pėganė. Didžiulės turbinos iš tolo atrodė lyg to voro storas kūnas, o kojos — tai ilgi vamzdžiai, susiurbia iš žemės besprunkantį garą ir stumia ligi turbinų. Larderello, tai jėgainė, kurioje žemės gelse slypinčios jėgos panaudojamos darbu.

Niekas nežino nuo kada čia žemė verda. Senesnieji galvojo, jog čia įėjimas į pragaro gelmes, todėl ten esanti kalva pavadinta „Pragaro šuns kalnu“.

Jau senovėje toskaniečiai patyrė, kad ten, verdančiame vandenyje, yra ligas gydančių vaistų. Vienas vokiečių, vaistininkas, prieš 200 metų, fontanų vandenyje aptiko gausiai boro rūgšties, kuri dedama į įlaugelį vaistų. Pasirodė, kad praeito garai esą naudingi.

Tik perėjo šimtoje pradžioje duoms prancūzams pasisekė iš gydančio vandens išgauti gryno ir sausame navidale boro. Nelaimė, visioje apylinkėje trūko užtektinai malkų šildyti milžiniškiems katilams. Staiga, vlenam prancūzui „a l'on s'ové puiki mintis: — surinkti besiveržiančius verdančio vandens garus, atsivesti jų karštį prie katilų ir tuo pigiu karščiu garinti katiluose boro turintį vandinį! Po to dabar prancūzai galėjo

jie apsinakvodavo ir net, pasilikdavo ilgesniam laikui. Aplinkiniai ūkininkai, kai jiems prireikdavo kokio bulkiu arlentų, atvykdavo į tokias sodybas ir pasiimdavo, kas jiems buvo reikalinga. Todėl pastatai, ne tik kad nepržiūrimai, bet nuolat ardomi, greitai nyko.

Vieno ūkio sodyba, savininką išvežus, po 5-6 mėnesių buvo taip sunaikinta, kad nebegalima buvo atpažinti. Prieš tai, šeiminkui dar gyvenant, trobiai buvo tvarkingi, gyvenamieji namai su dideliais langais, kieme gražus, pilnas gėlių darželis, patys kiemas žvairiai užlaikomas. Greta buvo didelis sodas, aptvertas medine tvora. Po pusmečio tvoros buvo nuardytos, darželio su gėlėmis nė žymės nebeliko, sode medžiai išvarstyti, o kai kurie nupjauti, matomai, kuriai, klūonas nuardytas, kiemas pavirtęs šiukšlynu.

naudolis garų energija. Dygo fabrikai, o aplink juos miesčiukas, kaupėsi žmonės. Dėkingi toskaniečiai naują miestelį pavadino gabaus prancūzo mokslininko vardu — Larderello.

Larderello vardu pakrikštyta ir milžiniška elektros jėgainė, kasmet pagaminanti virš 2.000.000.000 kilovatų srovės. Tai dešimtdalis viso Italijos elektros srovės.

Italija — pramonės šalis. Trūksta jai anglies. Nebloga italams išeitis yra panaudoti „baltąją anglį“ — įvairių krioklių jėgą. Virš 1000 tokių krioklių jėginių šiaurinėje Italijoje jau suka pramonės mašinas, bet italu inžinieriams šito mažai. Jų akį patraukė minėtas Larderello garas.

Sumanvta priėmė pačias gelmes, kur vanduo verda. Kaip garai ten atsiranda, nėra šar aišku, tačiau, kad jie ne ugniakalnių karščio dėka, nes ugniakalnių nėra arti. Kruopščiai paruoštais elektros matavimo instrumentais nustatyta, kad po Larderello slėniu deganti skysta žemės masė, vos kelių kilometrų gilumoje. Ten įkaitęs vanduo veržiasi garais laukan. Yra galimybė, kad gelse Viduržemio jūros vanduo kokia nors ola pritekta ligi Larderello, ten užkaitinamas veržiasi aukštyn.

Iš kur vanduo ten atsiranda, inžinieriams nesvarbu, svarbu, kad io netrūktų, ir kad įkaitinti garai džiūliu špaudimu svirkščia žemės paviršiumi. Tuos garus galima gražiai pačiuoti ir priversti sukinti sunkias elektros srovę gaminančias turbinas.

Prieš 20 metų, reikėjo 250 metrų greičiu gilyn kol prieita minėtos versmės žemės gilumoje. Tai artėtinai šuliniai, didžiuliu spaudimu išmetą karštą garą tokiu di-

STASIUS BŪDAVAS

LORETA

LORETA — mergaitės likimo romanas

LORETA — jaunos širdies išgyvenimas nuo gimnazijos suolo iki vienuolyno

LORETA — skaitydami prisiminsime gražių vaizdų iš Lietuvos.

LORETA — lengvas, įdomus, intriguojąs pasiskaitymas.

LORETA — 172 psl. romanas tekaštuoja 7/8

LORETA — platinama: „Bendrijos“ centre — Londone ir Vokietijoje ir visų spaudos platinotojų

dėliu triukšmu, jog dar toli už ną dieną pritrūks. Iš aglies galima slėnio girdisi šniokštimas. Ir taip išgauti labai daug gaminių, reikis grežė ir grežė. Darbas pavojingas: kartais verdančio vandens garai taip stiprus, kad vos t. t. Larderello mokslininkai, tur vos galima jį sutvarkyti, o tas garas neturi pradingti, bet sukli turbinas. Pradžioje pradurtas žemės skydas užkėmė aplinkai didžiuliu užtaisau. Darbas trunka kelias savaites. Kai jau pavyksta gėlmę kontroliuoti, nesunku vamzdžiais garą atsivesti ligi jėgaimės.

Technikos pagalba žmogui pavyko žemės gelmių jėgas pasiskinkyti. Italu inžinierius nuveiktį darbai mokslininkus veda prie akplėšiški drašios minties — pakinkyti pačius ugniakalnius.

Kol kas pasaulinė pramonė priklauso nuo anglies. Jos dar labai daug: Pietų Afrikyje dar nepraimt; ištisi klotai. Bet... ir jos vie-

Paruošė J. D.

Ilgiausias vardas yra vieno ežero Vak. Amerikoje. Štai: „Čargak — agak — mančau — agak — čanbau — agank — amonk“... Lietuviškai išvertus: „Tu žvejoj savo pakrašty, aš savajame, ir niekas teževejoja viduryje“.

EUROPOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

VOKIETIJA

— PLB Vokietijos Krašto Valdyba veda derybas užpirti Vasario 16 gimnazijai namus. Pasiūlyta vieno dvaro pastatas prie Mannheimo, — geografiniu atžvilgiu patogioje ir klimatiniai sveikoje vietoje. Namai pakankamai dideli, kad juose galėtų sutilpti internatas ir gimnazija. Savininkas pageidauja už tą pastatą 200.000 DM.

Nuosavų patalpų gimnazijai įsigijimas šiuo metu yra labai aktualus, nes yra pavojaus, kad dabartinės patalpos Diepholzo stovykloje artimiausiu laiku gali būti paimtos kariūnėms reikalams.

— PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas, inž. Pr. Zundė, kovo 22 ir 23 d. lankėsi Berlyne. Ta proga jis matėsi su vietos lietuviams, kurių ten prisikaitoma apie 80. Kiek tik Berlyno sąlygos leidžia, visais lietuviškais reikalais ten ypatingai nuoširdžiai rūpinasi p. Leškevičius. Taip pat artimus ryšius su lietuviams palaiko ir ilgus metus Kaune gyvenęs jėzuitas Tėvas Kipapas.

Su Berlyno RIAS radiofono vadovybe VKV pirmininkas Pr. Zundė aptarė galimybes plačiai panaudoti jų transliacijose lietuvišką medžiagą ir ypatingai birželio deportacijų minėjimų programą.

— Kovo 28 d. Augustdorfe, prie Detmoldo, latvių Centro Komiteto patalpose įvyko baltų Centro Tarybos posėdis. PLB Vokietijos Krašto Valdybą posėdyje atstovavo pirmininkas Pr. Zundė ir išdininkas J. Lukošius. Posėdžiui pirmininka-

ves latvių Centro Komiteto pirmininkas Vilis Janums pranešė apie savo pasitarimus su vokiečių pabėgėlių atstovais, jų tarpe ir parlamento nariu Axel de Vries, Vokiečiai pabėgėliai labai domisi baltų trėmtinių veikla ir norėtų su pabaltiečiais artimai bendradarbiauti.

Plačiai aptarta birželio deportacijų iš Pabaltijo sukakties minėjimo paruošiamieji darbai. Salia minėjimų stovyklose, nutarta suruošti Hamburge ir Muenchene minėjimus, kurie pirmoje eilėje būtų pritaikyti vokiečių visuomenei. Taipogi numatoma praveisti platesnę akciją spaudoje ir per radio transliacijas. Tiems darbams vykdyti bus sudaryta speciali komisija.

Naujai pasiskirstant pareigomis, Baltų Centro Tarybos pirmininku 1953 metams buvo išrinktas estų Centro Komiteto pirmininkas Hermann Stockeby, išdininku — latvių Centro Komiteto pirmininkas Vilis Janums ir sekretorium — PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas Pranas Zundė.

— Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Adelaidės skyriaus valdyba atsuntė PLB Vokietijos Krašto Valdybai 20 austral. svarų auką Vokietijoje esantiems lietuviams kariais invalidams sušelpiti. Iš tų pinigų 15 austral. svarų auką LAS Adelaidės skyriaus narys Jeronimas Zeleniaks. Graži auką!

— Vokietijos lietuvių Vargo Mokykloms išlaikyti 50 dol. auką atsuntė Lietuvai Remti Draugijos I skyrius Worcesteryje. Tam pačiam tikslui 50 dol. gauta ir iš kun. B. Surginto, Chicago.

— Neseniai išrinkta Stuttgarto PLB apylinkės valdyba pareigomis pasiskirstė taip: pirmininkas — Mečys Jauniškis, vicepirmininkas — išdininkas — Liubomiras Prosiniskis, sekretorius — Povilas Reklaitis, nariai — Leopoldas Lėmanas ir Aleksandras Sukys.

Apylinkės valdyba daro pastangas suorganizuoti lietuviškų knygų ir kt. spaudos biblioteką. Tam reikalui keletas asmenų iš JAV jau yra atsineję knygų bei žurnalų, o taip pat dovanoję ar paskolino knygų ir kai kurie apylinkės nariai.

Kadangi Stuttgarto apylinkės nariai gyvena tolokai vieni nuo kitų išsisklaidę, tad ir jų vaikams pastovios Vargo Mokyklos čia įsteigti nėra galimybės. Norėdama apsaugoti lietuvių vaikus nuo nutaėjimo, valdyba yra nutarusi nors kartą per mėnesį daryti vaikų sueigas, rengti išskylas, kurių metu būtų žaidžiama, mokomasi dainavimo, deklamacijų, tautinių šokių, lietuvių kalbos ir kartu vaikams būtų suteikiama šiek tiek žinių iš lituanistinių dalykų. Be to, vaikai ta proga susipažintų, susidraugautų ir tarp jų užsimegtų glaudesnis bendravimas. Apylinkėje yra apie 20 mokyklinio amžiaus vaikų. Yra keletas mišrių šeimų vaikų, kurie visai nemoka lietuvių kalbos.

Šiam sumanymui įgyvendinti reikalingą lėšų — vaikų kelionės išlaidoms apmokėti, jų užkandžiams ir žaidimų priemonėms.

Stuttgarto apylinkė šiuo metu priklauso 128 asmenys. Apylinkė yra susiskirsčiusi į keletą grupių, kurių kiekviena turi savo seniūną, būtent:

Karlsruhe — D. Ramelis, Kirchheim/Tack — J. Gasiūnas, Esslingen/N. — J. Timpa, Kornwestheim — K. Šimanaukas, Stuttgart-Ost — J. Veliuoniškis, Stuttgart Moehringen — J. Agurkis.

— Stuttgarto raidofonas savo laiku dovanoję PLB Vokietijos Krašto Valdybai Čiurlionies ansamblio ir mūsų solistų įdainuotas magnetofono juostas. Ta medžiaga susidomėjo Australijos lietuvių bendruomenės Adelaidės apylinkės valdyba, kuri nemato jas panaudoti transliacijoms per Australijos radio. Jų pageidavimu, ir Stuttgarto radiofonui maloniai sutikus, pagamintos tų juostų kopijos ir pasiųstos Adelaidėn.

— Rašytojai B. Vaivorytei už knygą „Viltraikių Vaikai“ paskirta 1952 m. jaunimo literatūros premija. Tą knygą yra išleidusi PLB Vokietijos Krašto Valdybos leidykla.

— Lietuvių Rašytojų Draugija, Cicero, USA, rūpinasi Dr-ojs garbės nario, a. a. Dr. Vydūno paliktais rankraščiais, jų suredagavimu ir išleidimu. Tuo reikalu Draugija kreipėsi į PLB Vokietijos Krašto Valdybą ir Maž. Lietuvos Tarybos pirmininką p. E. Simonaitį, kurio globoje minėti rankraščiai dabar yra. Numatoma, kad paruoštus spaudai rankraščius galės išleisti Europos lietuvių leidykla „Bendrija“.

— Trossingene/Wuert. veikiančioje augštojoje muzikos mokykloje yra galimybių pabėgėlių jaunimui prieinamomis sąlygomis studijuoti muziką. Taip pat čia yra jaunimo ir liaudies muzikos institutas, kur

SVEICARIJA

— PLB Sveicarijos Krašto Valdyba persiuntė Vokietijon 995.50 DM lietuvių Vargo Mokykloms parami. Tie pinigai surinkti Sveicarijos Krašto Valdybos paskelbto Vokietijos lietuvių Vargo Mokykloms sušelpiti vajaus proga. Vajus tęsiasi toliau.

— PLB Sveicarijos Krašto Valdybos pirmininkas, inž. J. Stankus, užmezgė ryšius su Tarptautine Vaikų Globos Sąjunga Zenevoje. Tikimasi, kad iš tos Sąjungos ateityje bus galima gauti paramos taip pat ir Vasario 16 gimnazijai bei kitoms lietuvių Vargo Mokykloms.

PRANCUZIJA

Lietuvių Salpos Draugija Prancūzijoje, tečia savo veiklą. Laisvosios Europos Komiteto (amerikiečių atstovai, įvertindami LSD-jos veiklą, suteikė jai materialinę paramą, įgalindami suintensyvinanti savo darbą.

Pasinaudodama tėja parama, Draugija išsinomavo Vliko Vykdomosios Tarybos patalpas Paryžiuje, kurias skubiai remontuoja. Per Velykas tose patalpose surengtas bendras Velykų stalas.

Patalpose bus įrengtas Draugijos sekretarijatas, kuris tvarkys Drau-

gijos reikalus. Reikalų vedėju pasamdytas buvęs politinis kalnys ir populiarus paryžiečių tarpe visuomenininkas Zigmas Zubrys.

Bus įsteigta ir lietuviška svetainė-klubas, kur galima bus pasiskaityti savos lietuviškos spaudos ir maloniai praleisti laiką. Lietuviškos organizacijos svetainėje galės daryti savo susirinkimus.

Viename kambaryje gyvenęs Lietuvos Katalikų Misijos Direktorius Kun. Dr. Jucevičius, kuris iki šiol buvo prisiglaudęs vienuolyne.

Taigi Paryžiaus lietuviai pirmą kartą įsigijo savą pastogę.

Kovo mėn. 15 d. Kun. Dr. Jucevičius Lietuvos šalpos Draugijos Susirinkime skaitė įdomią paskaitą „Vytautas Didysis ir Sv. Kazimieras“ — išskeldams Vytauto nuopelnus ginant ir organizuojant mūsų valstybę, o Kazimiero keliant tautos dvasią ir nurodant jai krikščionybės kelią.

BELGIJA

Ligoninėje gulintis Jefremovas rašo, kad po Stalino mirties sovietų agentai liovėsi jį lankyti ir persekioti.

Kurie užsiprenumeravote „Br. L.“ trims mėnesiams, malonėkite K.J. Dėdino adresu pranešti (skubiai) ar norėsite toliau laikraštį gauti. Nepranešus laikraštis jums sustos.

Mūsų gyvenimas

LONDONAS

„BRITANIJOS LIETUVIS“ SIULO NEMOKAMAS ATOSTOGAS UŽSIENYJE.

„Britanijos Lietuvos“ skelbia tradicinę BL Loteriją su daug vertingų laimėjimų:

1. Du laimėjimai po savaitę atostogų Lietuvių Namuose, Londone.
2. Du laimėjimai po savaitę atostogų Vokietijoje.
3. Sešios bibliotekos po 10-12 vertingų lietuviškų knygų.
4. Vienas komplektas lietuviškų plokštelių (šešios plokštelės).
5. Penkios mėtinės BL prenumeratos.
6. Vienas rankinis laikrodis.
7. Viena kešoninė nauja rašymoji mašinėlė.
8. Vienas Arbatos servyzas.
9. Vienas Ronson žiebtuvėlis-pieštukas.

Bilietų kaina D. Britanijoje ir šil. Vokietijoje 0,50 DM, kitur ekvivalentas lygus vienam angliskam šilingui.

Bilietai gaunami: DBLS raštinėje, Vokietijos PLB Krašto Valdybos raštinėje ir pas BL atstovus įvairiuose kraštuose.

Paskubėkite įsigyti laimingą bilietą.

Bilietų pardavimas baigiasi 1953 m. birželio mėn. 20 d.

Laimėjimų traukimas įvyks Lietuvių Namuose 1953 m. birželio mėn. 28 d.

VELYKOS LIETUVIŲ NAMUOSE

Pirmąją Velykų dieną Lietuvių Namuose buvo surengti bendri pietūs. Prie gražiai paruoštų stalų Namų gyventojai ir nemažas būrys svečių atvažiavusių iš provincijos praleido porą valandų jaukiu ir lietuviškoje nuotaikoje, prisimindami Velykų šventės tėviškėje. Ypačingai patenkinti buvo svečiai, kurie, dažniausiai pavieniui gyvendami, jau buvo pradėję pamiršti lietuvišką papročius.

Antrąją dieną vakare buvo linksmas pasiūkosimas grojant J. Kulviečiui. Šokių metu buvo loterija, kurios pelnas £2.10. skiriamas vargo mokyklai Vokietijoje.

GRAZI LIETUVIŲ NAMŲ TRADICIJA

Kiekvieną mėnesį Namų gyventojų ir svečių tarpe renkamos aukos vargo mokyklai Vokietijoje silpti. Per mėnesį surenkama tarp £9-10.

Sis gražus pavyzdys patraukė ir kitus Londono lietuvius, kurie noriai prisideda. Ateityje aukos bus renkamos jau visų Londono lietuvių vardu.

Būtų labai gražu, kad tas šaunus pavyzdys nebūtų tik momento užsidegimo išraiška, bet taptų pamokančia visų Londono lietuvių tradicija. Tuo mes atžymėtume savo susirūpinimą mūsų tautos kultūra ir priaugančio jaunimo švietimu.

Margučių šūpinys.

Sv. Onos Moterų Draugija, balandžio 11 d., šeštadienį, 6 val. rengia

MARGUČIŲ ŠIUPINI

parapijos salėje 345A, Victoria Park Rd.

Šiupinio programoje: vaidinimas solo dainos ir kt. Meninę dalį išvildo Londono Vaidila.

Premijos už gražiausius margučius.

Kviečiami visi lietuviai dalyvauti linksmame šūpinyje.

Sv. Onos D-jos Valdyba.

MANCHESTERIS

Manchesterio Lietuvių Socialinio klubo pakviestas, kovo mėn., 28 d. Blackley instituto salėje, koncertavo smuikininkė Elena Kuprevičiūtė. Žmonių buvo nedaug. Daugelį atbaidė blogas oras. Tačiau tie, kurie atvyko, nesigalėjo ir su pakilia nuotaika skirstėsi, stabėdamiesi mūsų jaunos meninės sugėbimais.

Po koncerto, klubo vardu smuikininkė buvo įteikta gėlių.

Kitą dieną Socialiniame klube buvo vašes viešnios garbė. Primiti pirmąjį koncertą Manchesterį, bu

IS MUSU VEIKSNIU VEIKLOS

— 1952 m. rugpjūčio 3d. įteiktu VLIKO Pirmininkui pareiškimu, pasirašytu Lietuvių Fronto atstovo Z. Ivinskio ir Lietuvių Vienybės Sąjūdžio atstovo L. Prapuolenio, šios dvi grupės iš VLIKO pasitraukė. 1952 m. rugpjūčio 15 d. buvo gautas toks raštas:

„Lietuvių Vienybės Sąjūdžio Centro Valdyba Tremtyje — M. Krupavičiui, VLIKO Pirmininkui: Didžiai Gerbiamas Pirmininke, Lietuvių Vienybės Sąjūdžio Centro Valdyba Tremtyje turi garbės pranešti Tamstai sekanti: 1) Pareiškimas, įteiktas Tamstai LVS vardu (kartu su LF), š. m. rugpjūčio 3 d. dėl pasitraukimo šios grupės iš VLIKO liečia tik buvusį LVS atstovą VLIKE p. L. Prapuolėnį asmeniškai, bet ne LVS kaip grupę, kadangi buvo padarytas be LVS Centro Valdybos pritarimo. 2) Duotas p. L. Prapuoleniui LVS Centro Valdybos įgaliojimas 1951 m. gruodžio 27 d. atstovauti LVS VLIKE šiųmi atskaitamas. 3) LVS Centro Valdyba pageidautų gauti iš Jūsų betarpiškai informacijų dėl įvykių eigos ir motyvų tikslumo, privedusių prie LVS atstovo padarvto nareiškimu. 4) Iki reikalaš nareiškes, prašome Tamstos padėdymo visa informaciję medžiagą siųsti betarpiškai mums žemiau paduotų adresu. Prašome orimti ir t.t.. Pirmininkas Juozas Kuncaitis. Sekretorius Juozas Andrius“.

— Prof. K. Pakštas, vėl išrinktas Vidurio Europos Federacijos Klubu pirmininku, lankėsi Vašingtone ir Valst. Departamente matėsi su kai kuriais jo pareigūnais, kur šnekėjosi Vidurio Europos federacijos klausimais. Vidurio Europos federacijai klubai veikia Pitsburge ir Čikagoje. Jie nori, kad Vid. Europos federacija, pradėdama nuo Nemuno žiočių ir Dunojus, su laiku išsiplėstų į visos Europos federaciją. Pageidaujama, kad Vidurio Europa pirma susijungtu ir sudarytų federacinį organą, kuris planuotų bendrą išlaisvinimo kovą.

Centro Europos Komiteto susirinkime buvo apsvartytas ir priimtas memorandumo projektas, kuris bus įteiktas prez. Eisenhaveriui. Šio Komiteto pirmininkas yra buvęs vengru premieras F. Nagy. Posėdyje, be to, dalyvavo iš lenku Mikolajčikas ir Popiel, bulgarų Dimitrovas, čekoslovaku Osuskis ir kt. Tikimasi, kad su JAV prezidentu navyks užmegsti dar artimesnį ryšį, o JAV atstovu rūmai ir senatas artimiausiu laiku nustatys svarbiausias gaires, kokias JAV laikys politikos bekovodomas už navergtųjų tautų išlaisvinimą.

ANGLIJOS MINISTERIS LIETUVOJE

Thomas Preston nuo 1927 metų dirbo D. Britanijos pasiuntinybėje Lietuvoje ir Lietuvą paliko, kai okupantai pakartotinai prašė išvažiuoti.

1950 m. jis išleido knygą „Before the Curtain“, kurioje net keli skyriai paskirti Lietuvai. Nors mus nuo anų skaudžių įvykių skiria net keliolika metų, tariausi naudinga sužinoti įspūdi, kokį apie mūsų Tėvynę ir jos nelaimę susidarė mums palankus D. Britanijos pilnateisis ministeris Lietuvai Thomas Preston.

LIETUVOS KAUNE

T. Preston rašo, kad į Kauną buvo atkeltas iš Turino 1927 m. Būdamas Kaune, jis perėjo visus diplomato kelius: pirmiausia buvo antrasis Chargé d'Affaires sekretorius, paskum pirmasis; dar vėliau — patarėjas ir, pagaliau, 1940 m. pilnateisis ministeris. Prez. A. Smetonos sutikimas priimti jį akredituotą ministeriu buvo gautas rekordiniu greičiu — per 24 val., kai kitais atvejais reikėjo laukti kelias savaites ar visą mėnesį.

Jis pažinęs Kauną (tada dar Kovno) rusų eary laikais, kada jis buvęs menkas rusų imperijos miestas, kuriame gyvenę žydai ir rusų armijos karininkų šeimos. Krašto gilumoje dvarus valdė rusų ir lenkų turtuoliai. Tačiau jau 1927 m. Kaunas buvo stipriai pasikeitęs. Didelę pažangą padarė ir visas kraštas.

T. Preston'ui malonu buvo at-

DIDELI PASIKEITIMAI

Gyvendamas Kaune, T. Preston buvo ekonominio ir kultūrinio gyvenimo ypatingo pasikeitimo liudininkas. Trumpu metu Kaunas ir kiti miestai gyventojų skaičiumi patrigubėjo; įstaigų ir gyv. namų statyba kilo kaip grybai po lietaus. Tris ketvirtadalius milijono svary lietuviai paskyrė Klaipėdos uosto sutvarkymui.

Pagal žemės ūkio reformos įstatymą, didieji dvarai buvo panaikinti ir suskirstyti į 45.000 naujų ūkių. 1940 m., kai, kraštas buvo sovietų okupuotas, Lietuvoje buvo nemaziau kaip 250.000 smulkių ūkininkų, kurie artimai bendradarbiavo su taut. kooperatyvų draugijomis.

Smarkiai paško švietimas. 1939 m. mokinių skaičius mokyklose paskilo septynis kartus, palyginus su caro laikais. Buvo spausdinami net 177 periodiniai laikraščiai, kurie turėjo šimtus tūkstančių skaitytojų. Literatūra ir menas augo. J. Baltrušaitis, Lietuvos ministeris Maskvoje, rašė eileraščius rusų, lenkų ir lietuvių kalbomis. Tapykai ir muzikoje buvo žinomas Scriabino vienamžis M. K. Čiurlionis. Lietuvių liaudies dainas rinko ir harmonizavo St. Šimkus Puikių „Gražinos“ operą sukūrė Rims-

čio-Korsakovo mokinyks Karnavičius, didelis T. Prestono draugas.

Kaune, kur užsienio valstybių atstovai ir Lietuvos vyriausybės žmonių šeimos sudarė vieną gražią šeimą, gyventi buvo nepaprastai malonu. Norint, galima buvo tuoj mašina pasiekti didelius miškus arba kaimyninių kraštų miestus — Karaliaučių, Rygą ar Taliną.

SU SOVIETŲ MINISTERIŲ

Ilgai gyvendamas Kaune, T. Preston puikiai sugyveno su savo sovietiniu kolega — Maskvos ministeriu Kaune M. Karškiu. Tas gyvenimas, gal būt, Karskį pražudė, nes jis buvo atšauktas į Maskvą ir pašalintas už „buržuazinio gyvenimo būdą Lietuvos sostinėje“.

Preston'as su Karskiu dažnai gvilveno įvairius politinius klausimus ir dažnai galėjo rasti bendrą sprendimą. Jam buvo gaila to diplomato, bet dar labiau gaila tų nekaltų draugų, kurie žuvo Rusijoje liucijos metu.

Kai vieną kartą Italijos ministeris Lietuvai Signor Amadori surengė puotą, jis pasikvietė ne tik sovietų Karskį, bet ir Vatikano Nuncijų, nors gerai žinojo, kad Vatikanas nepripažino sovietų režimo ir jokių diplomatinių santykių su S. Rusija nepalaikė. Pasodinęs Nuncijų centre, Amadori atsisėdė vienoje, o Karskį pasodino kitoje jo pusėje. Sulaukęs tylos minutes, šeimnininkas kreipėsi į Nuncijų, kaip jis jaučiasi tarp dviejų „izmų“ (komunizmo ir fašizmo). Populiarusis Nuncijus nedvejodamas atsakė:

— Tarp kitko visi žinome, kad Jėzus Kristus buvo nukryžiuotas tarp dviejų latrų...

SU POZDNIAKOVU

Karskio įvediniu buvo atsiųstas Pozdniakovas.

Ir su juo Preston'as stengėsi palaikyti draugiškus santykius, tačiau su mažesniu sėkmingumu. Pasirodė, kad Rusijoje ir po revoliucijos niekas nepasikeitė, nes ir dabar jie rūpinosi „pasauline revoliucija“, kaip ir 1917 m. Pažymėjus, kad po antrojo karo sovietų rityų santykiai nebuvo šilti, T. Preston'as aiškina: „Mes kovojome dėl laisvės ir krikšč. demokratiškos vakariečių prasme; rusai — dėl komunistų tiranijos ir policinės valstybės“.

Ramus gyvenimas Kaune truko iki 1938 m., kada Lenkija įteikė jai ultimatumą, reikalaujama atidaryti sieną ir įvesti diplomatinis santykius. Preston'as gerai atsimeina tą laikotarpį, nes jis visos paros metu neapleidęs savo stalo pasiuntinybėje. Jis pasitraukęs nuo stalo tik tada, kai reikėjo aplankyti Lietuvos Užsienio Reikalų ministerį ir įteikti Lordo Halifaxo telegramas, reikalaujančias nuolaidumo. Įtempimas pasibaigė lietuvių-lenkų sienų atidarymu ir ministerių pasikeitimu. Tačiau greit po to kilo antrasis karas, kai Hitleris užpuolė Lenkiją.

J. Kuzmionis

STALINAS IR HITLERIS

Louis Fischer rašo („The Life & Death of Stalin“ knygoje):

— Kartą mes pasitikėjome tuo žmogumi, — pasakė Stalinas Hopkinsui apie Hitlerį.

Kai pasitikėjimas yra retas, jo apgaulė yra dar skaudesnė.

Hitleris Staliną paguldė ant žemės ir — kas dar blogiau — įrodė, kad jis klysta su Hitleriu davę progos Stalinui nusiųsti ginkluotas jėgas į Rytų Lenkiją ir Pabaltijį, kur vėliau jos buvo Hitlerio sugautos; progos užplūti Suomiję, kur jo armija stipriai nukraujavo; progos parengti mažiau armijos, negu Rusija neteko, Suomijoje, Rytų Europoje ir Pabaltijo valstybėse.

Priešingai, — paktas davė Hitleriui gerą Sovietų importą 1940 ir 1941 m.; bendradarbiavimą su komunistais, ypačai Prancūzijoje; populiarių Suomijos, Pabaltijo ir Lenkijos išlaisvinimo nuo bolševizmo varda; ir staugmenos įspūdį užpuolant Rusiją: vien laimėjimus ir, kaip istorikai tvirtina, jokių pralaimėjimų.

— Tai turi mokyti mane niekuomet nežaisti su diktatoriais, — turėjo nusistatytį Stalinas.

Iksas

PONAS KARL

Britų saugumo organai bendradarbiaudami su italų slaptąją policija išaiškino organizatorių Prof. Pontecorvo pabėgimą į Rusiją. Manoma, kad jis taip pat suorganizavo ir britų diplomatų Burgess ir Mac Lean pabėgimą ir amerikiečių užsienio reikalų ministerijos valdininko Field pograbinimą Pragoje.

Jo tikroji pavardė dar nežinoma, bet Europoje jis žinomas slapyvardžiu Karl. Karl yra 50 m. sunumo, vidutinio ūgio, gimes Australijoje ir puikiai kalba šešiomis kalbomis. Be šių jis dar gerai žino keletą kitų kalbų. Savo karjerą Karl pradėjo volkiečių Abwehr — kontrspionazžo organizacijoje. Šiai organizacijai karo metu vadovavo pagarsėjęs admiralas Canarias, pakartas po atėtato prieš Hitlerį. Tuo pačiu metu iš Abwehro pranyko ir ponas Karl. Jis arba nujautė, kad jo laukia toks pat likimas, kaip ir Canarias arba nutarė, kad laikas pakeisti balnus ir sėsti ant Stalino arklio. Vienu žodžiu nuo to laiko Karl tapo vienu gabiausių tylo Karų tapo.

KUR YRA MARTYNAS BORMANAS

Bormanas buvo vienas artimiausių Hitlerio bendradarbių. Tačiau karui pasibaigęs, kai vieni naciai nusizūdė, kiti buvo sugautyti ir teisiami, Bormanas išgaravo. Niekas negalėjo pasakyti kur jis dingo. Buvo pasklidę gandai, kad jis pavandeniniu laivu pabėgęs į Argentiną pas Peroną, bet šie gandai nepasitvirtino.

Vėliau buvo patirta, kad Hitleris turėjo savo agentą Kremliuje, o vienas jo apaštaly buvęs Stalino patikėtiniu. Buvo spėjama, kad tuo išrinktuoju buvęs pats Bormanas. Po karo jis radęs saugų prieglobstį pas tėvelį Stalingą.

Šią versiją ne seniai patvirtino nauji faktai. Tardant prieš kelias savaites anglų areštuotus nacių vadeikus patirta, kad du iš jų turėję ryšių su paslaptingu žmogumi, buvusiu augštu nacių pareigūni. Spėjama Bormanu. Patirta, kad tas paslaptingasis šiuo metu gyvena šiaurės Afrikoje ir palaiko glaudžius ryšius su rusų agentais. (Plg. žinutę BL apie paslaptingą pavandeninį laivą išvežusį iš Tanžyro tris keleivius Nr. 4).

Be to patirta, kad nacių pogrindžio judėjimas yra finansuojamas ir gauna nurodymus iš Kremliaus.

TARPININKAS

Vieno trumpų bangų radio savi-ninko žmona Oak Parke (JAV) grįžusi namo pastebėjo, kad pamiršo savo buto raktą. Nei beldimasis nei skambinimas negalėjo atkreipti jos vyro dėmesio, kuris tuo metu kalbėjo su kitu radio mėgėju Johannesburge (Afrikoje). Nieko nepesūsi žmona nuėjo pas savo vyro draugą kitoje gatvėje ir paprašė, kad jis savo siųstuvu susirūšty su jos vyro draugu Johannesburge ir praneštų jam, kad jo draugo žmona laukia prie durų. Už keletos minučių vyras jau buvo painformuotas apie žmonos nelaimę...

Lenkų emigrantų laikraštis „Narodowiec“ paskelbė žinią, kad Amerikos lenkų iniciatyva jų veiksmų ir lenkų egzilinės vyriausybės sferose Londone svarstomas klausimas, jog reikėtų pradėti lenkams su Bona tiesioginius pasitarimus dėl Oderio-Neissės linijos Ties pasitarimai būtų pradėti tik su sąlyga, jei Vak. Vokietijos ir Berlyno vyriausybė pripažintų lenkų egzilinę vyriausybę teisėta lenkų vyriausybė. Tada lenkai sukurtų Rytų Pomeraniją, Rytų Brandenburgą ir Zemut. Sileziją gražinti vokiečiams, už tai vokiečiai turėtų pareikšti išsižadą Rytprūsijų, Aukštutinės Silezijos ir „kai kurių kitų mažesnių teritorijos sričių“, kurios turėtų atitekti Lenkijai. „Narodowiec“ griežčiausiai pasisako prieš lenkų kalbą New Yorke leidžiamą laikraštį „Novy Sviat“, kuris remia šį projektą ir lenkų egzil. vyriausybę meta kaltinimą, kad ji „išsižada vakarinių Lenkijos sričių“.

KVIESLYS IS ANO PASAULIO

1938 m. kaip gydytojas buvau iš Pragos pakviestas į Lenkiją, Pakelii, keliose vietose, turėjau keisti traukinį. Po vidurnakčio atsidūriau mažame Bug kaimelyje, kur 25 minutes reikėjo laukti kito traukinio. Buvau vienintelis keleivis stotyje ir, užsisąkęs puoduką kavos, pradėjau vartyti senus laikraščius. Viename jų radau įdomų mokslinį straipsnį, kurį tuojau pradėjau skaityti. Kai baigiau, pastebėjau, kad jau penkios minutės, kai mano lauktasis traukinys išėjo. Grįžau atgal į laukiamąjį ir bandžiau gailinai patogiui įstaityti ant suolo, nes sekantis traukinys turėjo atėiti tik 5 val ryto.

Tuo metu prie manęs priėjo pagyvenęs geležinkelietis ir tarė: „Pone gydytoja, eikite su manimi. Mano anukė labai sunkiai serga. Aš jau seniai jūsų jieškau. Eikime tuojau“.

Buvau neprastai nustebintas, kad šiam kaimelyje, kuriame buvau pirmą kartą savo gyvenime, mane pažino visiškai svetimas žmogus. „Ar jūs žinote, kas aš esu“ — paklausiau sumišęs.

„Juk sakiau, kad jieškau jūsų, kadangi jūs esate vienintelis žmogus, kuris gal pagelbėti. Negaiškimo, nes kiekvieną minutę bran-“.

Noriai pasekiau nepažįstamajį ir mes išėjome į tamsią, naktį jis visą laiką ėio prieky manęs, netardamas nė žodžio.

Prie pat kapinių stovėjo mažutis namelis. Geležinkelietis lėjo ir ranka parodė man duris. Praėjau pro jį ir patekau į varginą kambarį, kuriame prie lošio sėdėjo moteris ir tvliai verkė. Lošnyje gulėjo sergąs kūdikis. Pasidėjęs savo daktus ant suolo, ėmiau anžiūrinėti lėonį. Tuojau pamatė, kad kūdikis serga kokliušu. Veide jau galima buvo pastebėti tamsiai violetines dusimo žymes.

— „Vargšas kūdikis jau nuo vakar dienos kankinasi — aimanavo motina. Pradžioje maniau, kad tai tik sloga, bet jau valanda, kai io sveikata taip pablogėjo, ir kiekvieną minutę gresia jam mirtis.“

Suraminęs motiną, pradėjau gyrytis vokiečių kalbe. Turi nosiai nasiuoti vaistu. Virš židinio pamačiau jo didelį paveikslą.

— „Kur geležinkelietis, kuris mane čia atvedė? — paklausiau moters parašęs receptą.“

— „Koks geležinkelietis?, paklausė nustebusi moteris.“

— „Tas, kurio paveikslas žin kabo.“

— „Jis mane atvedė iš stoties.“

— „Bet tai juk mano tėvas, miręs prieš du metus. Tis palaidotas šalia esančiose kapinėse — atsakė moteris, keistai žiūrėdama į mane.“

Kai aš vėl pasiūžiučiau į paveikslą, man atrodė, kad jo akys dėkingai žvilgsni. Buvau tikras, kad mane pašaukęs geležinkelietis buvo kvieslys, iš ano pasaulio.

Prieš kurį laiką pabėgęs iš Lenkijos į Borholm salą jaunas lakūnas Fr. Garecki su naujasio tipo sovietiniu naikintuvu MIG 15, amerikiečių kariniu lėktuvu atvyko į Londoną. Garecki gavo azilio teisės D. Britanijoje. Garecki, būdamas Danijoje, pareiškė, kad jis norėtų gauti leidimą gyventi D. Britanijoje.

Kopenhagoje komunistinės Lenkijos pasiuntinys pareiškė spaudos atstovams, kad dar šią savaitę MIG 15 bus laivu pergabentas į Lenkiją. Paklaustas, ką jis manys apie paslaptingą lakūno pabėgimą, raudonasis pasiuntinys pasakė: „Nėra abejonės, kad šis jaunas vyras yra pakeliui į Ameriką. Neabejotina, girdi, kad jis buvo papirktas amerikiečių pinigais“.

Britų daliniai vakarų Vokietijoje kartu su kitų tautybių daliniais sudarančiais šiaurinio Europos fronto pajėgas yra intensyviai treniruojami atominiam karui. Instruktoriais yra JAV kariniai specialistai. Daugelis atominių ginklų pavojaus atveju būtų patiekti JAV. Tarp tokių ginklų minima 21 oz. svorio priešstankinis granata, kurios sprogo efektas yra didesnis už betkokį iki šiol žinomą tos rūšies ginklą. Jos šarvų pramušamoji galia prilyginama praėjusio karo antitankinių pabuklių galiai.

Turkijoje 17 a. viešpatavo sultanas Murad IV, nepaprastai neapkęntęs rūkančių moterų... Jis pasistengė išleisti įstatymą, kuriuo suduota rūkanti moteris buvo nužudoma. Per 5 savo valdymo metus jisai taip nužudė 12.500 moterų.

1822 m. Ernestas Menzenas kelione nuo Konstantinopolio ligi Indijos Kalkutos miesto atliko bėgimą. Ten ir atgal bėgte. Nežiūrint visokių pakeleji gamtos kliūčių jis kasdien sukdavo vidut. po 152 km. Savo 9000 km. ilgio kelią Menzenas nubėgo per 59 d.

(atkelta iš psl. 3)
 nį, nėra tiek stiprus pas tėvą, kiek pas motiną. Giliai pažeista nesutikimų, nužeminta savo išdidume motina vistiek siekia savo motiniškumą vyro klaidas šeimoje išlyginti, pridengti. Jeigu ir šitame šeimos negalavime ji atsakomai mylėtų vyrą, gilintų šeimos meilę, užuot ją draskius, daugelis šeimos krizių kitaip pasibaigtų.

Baigiant tenka pasakyti: — turėkime daugiau drąsos moterystėje — vedybas, išplėsti ligi šeimos židinio! Vaikai dar daugiau tėvus vieną su kitu suriša atsakomybėje ir ištikimybėje, sustiprina ir privada prie pilnos vedybų prasmės.
 Dr. G—d.

ARGENTINOJE

Nauja LB apylinkė įkurta De Se-tiembre mieste. Pirmininkų išrinktas J. Nakutis.

Lietuvė R. B. Minkevičiūtė sumušė Pietų Amerikos moterų sklan dytojų rekordą. Ta proga Buenos Aires dienr. „La Razon“ išsidėjo jos prie sklandytuvo nuotrauką ir plačiai aprašė, kaip ji pasiekė naują rekordą.

AUSTRALIJOJE

Australijos ir N. Zelandijos lietuvių dailės paroda ruošiamą rugsėjo 2—19 d.d. Tuo pat laiku tose pat galerijos patalpose vyks orchidėjų paroda.

AUSTRIJA

Kauno arkiv. metropol. J. Skvircekas šiemet rugsėjo 18 d. mini 80 m. amžiaus sukaktį. Sukaktis jau dabar atžymima lietuvių spaudoje. Metropolitui, gyvenančiam Zamso vienuolyne prie Landecko, Austru Tirolyje, siunčiama sveikinimų su linkėjimais, kad garbingasis ganytojas sulauktų Uantrosios tremties pabaigos ir galėtų drauge su visais lietuviams laimingai grįžti į išlaisvintą tėvų šalį.

LIETUVOS LAIVYNO LIKIMAS

Iš jūrų kapitono R. Vilčinskio tyrinėjimų apie Lietuvos nepriklausomybės laikų bandymus sukurti savo lietuvišką jūrų prekybos laivyną aiškėja, kad 1938 m. gale lietuviškas laivynas buvo pasiekęs jau 12.000 bruto tonų. Paduodamos čia dar tokios įdomios smulkmenos:

„Iki 1936 m. mūsų ūkio gaminių eksportas ir įvežamų prekių importas vyko veik svetimais laivais. Tas pareikalavo didelių išlaidų svetimai valiuta. A. b. „Maistas“ Klaipėdoje pabandė išnuomoti iš norvegų 2 laivus šaldytuvus, ir įsitikino, kad tuo būdu bekony pervežimas Anglijon pasidarė žymiai pigesnis. 1935 m. rudenį a. b. „Maistas“ — „Lietuvos Eksportas“ nupirko Hamburge laivą šaldytuvą „Ajax“, vėliau pakrikštą vardu „Maistas“ (640 BRT) ir paleido po Lietuvos vėliava.

1936 m. bendrovių „Maistas“, „Pienocentras“ ir „Lietūkis“ kapitalais įkurta A. B. „Lietuvos Baltijos Llovdas“, kuri perėmė jau minėtą laivą ir norvegų nuomotus laivus „Hana“ (540 BRT) ir „Kretinga“ (540 BRT). Tokiu būdu atsirado pirmieji jūrų laivai su lietuviškais igulomis. Vėliau nupirktas iš danų dar du laivai: „Marijampolė“ (910 BRT) ir „Siauliai“ (910 BRT). 1938 m. nupirkti laivai „Kaunas“ (1458 BRT) ir „Panevėžys“ (1567 BRT), bet laivas „Maistas“ parduotas Argentinai. Bendras A. B. „Lietuvos Baltijos Llovdas“ tonazas 1938m. siekė 5,985 BRT. Be to dar buvo

IVYKIŲ APZVALGA

RUSIJA RYTOJ

Po paskutinio karo nė viena valstybė nebuvo tokia populiari, kaip Sovietų Sąjunga. Apie ją kalbėjo diplomatai, rašė laikraščiai ir eiliniai žmoneliai dažniausiai tarsumavyje kalbėjo apie ją. Tačiau niekada nebuvo kalbama tiek, kiek dabar. Atrodo, kad nieko daugiau pasaulyje ir neliko.

Stalinui mirus, visi buvo įsitikinę, kad kas beužimtų jo sostą, eis tuo pačiu keliu, kuriuoėjo visų nenūčiamas „mokytojas“. Atrodė, kad vakariečių viešoji nuomonė ir diplomatai buvo tuo įsitikinę ir pasirengę. Nustebo pasaulis, kai „tėvelio“ įpėdinis iš karto pasuko kita kryptimi.

Šiandien, turtingiausių žmogumi galėtų likti tas pranašas, kuris tikrai nusakytų vakariečiams, ką darys Malenkovas rytoj, kuriuo keliu pasuks Rusija?

Spėlojimų yra visokių. Jie visi turi savyje truputį tiesos, tačiau nė vienas nėra visiškai patikimas. Nenorint verstis pranašystėmis, skaitytoms patieksime keletą plačiau pasklidusių spėlojimų, o išvadas palikime pasidaryti patiems.

„Keturi didieji šiandien iškilę Rusijoje (Malenkovas, Chruščiovas, Berija ir Molotovas) yra tik lėlės. Už jų yra kas nors šiuo metu dar nežinomas, kuris žengia į Stalino sostą. Lėlės daro tai, ką anas, nežinomas, įsako. Jis laiko save nežinomu todėl, kad, išėjęs į viešumą, jis vistiek dar kurį laiką būtų Stalino šešėlyje ir tai mažintų jo autoritetą. Iškilęs gi atitinkamu momentu, kaip Rusijos išsėlbėtojas, ie tautų iš karto populiarūs. Būnant nežinomam jam lengviau yra diriguoti užsienių politiką, ją padaryti lankstesnę, o patogiam momentui atėjus, nereikia rūpintis dėl kokių tai išpareigojimų. Faktas, kad po

Stalino mirties į viršūnes iškilo ne vienas, bet keli žmonės, šią prielaidą patikslina. Faktas, kad po Stalino mirties pradėjo kopti ir viršų žmonės, kurie buvo Stalino nemalonoje, rodo, kad tas naujasis dirigen tas X yra antistalinistas.

Kita versija, esą Stalinas buvęs nužudytas. Sąmokalininkai prieš Staliną buvę — Malenkovas ir Berija. Žydų byla jiems parodžiusi, kad Stalinas dar pavojingas, kad atėjusi jų eilė sėsti į kaltinamųjų suolus. Todėl jie pirmieji Staliną nužudė. Šios teorijos teisingumą galėtų įrodyti žydų gydytojų paleidimas. Toliau turėtų sekti artimųjų Stalino draugų: Vorosilovo, Višinskio gal būt ir Molotovo nušalinimas. Atrodytų, kad naujieji Kremliaus viešpačiai būtų irgi antistalinistai. Jiems išgalėjus, turėtų grūsti Stalino paminklai ir visas apie jį sukurtas mitas.

Yra ir tokių, kurie tvirtina, kad Rusijoje jau dabar vyksta, kol kas dar nekruvina, revoliucija. Esą, du favoritai: Malenkovas ir Berija. Malenkovas remiasi sovietų išauginta viduriniąja klase, sovietiniais pa reigūnais ir partijos nariais, kurios atstovu yra jis pats. Toji klasė jau ir prie Stalino turėjo išimtiną naderį sovietinėje visuomenėje, bet jiems trūko vieno svarbaus dalyko — asmeninio saugumo. Tą saugumą jiems stengiasi duoti Malenkovas. Štai kodėl paleidžiami kaliniai, paleisti gydytojai ir areštuoti NKVD pareigūnai, kaltinami nesilaikę teisėtumo. Tai kaltinimas, griaušas NKVD autoritetą iš pagrindu. Toliau turėtų sekti kai kuriu teismo spektakliu revizija ir dar atšresnis NKVD apkalbinimas. Šitai politiškai priešinasi Berija, nes jis ilga laiką sumaniai ir su „pasišventimtu“ tarnavo Kremliaus valdovams, Bija dėdamas valdyti teroro pagalbą. Ji

nori ir toliau išlaikyti slaptosios policijos galią, bet neturi Kremliuje žmogaus, kuriam galėtų tarnauti, kaip savo laiku Stalinui.

Kaip ten bebūtų, viena jau šiandien aišku, kad Rusijoje katilas verda. Kokios rūšies sriuba tame katile išvirs, dar sunku tiksliai pasakyti. Galima prielasti, kad ir pas komunizmas kiek pasikeis, nors tuo mes, tremtiniai, mažiausiai tikime, bet vienas dalykas, kuris niekada nesikeis, tai rusiškasis imperializmas. Jis juk ir yra mūsų ir viso laisvojo pasaulio priešas Nr. 1. Kol Rusijos vidaus gyvenimas nusistovės, jos politika gal ir nebus agresyvi, bet jėgų pusiausvyra nuo to taip pat nepasikeis. Negali būti pražūtingesnio dalyko, kaip Rusijos sustiprėjimas dabartinėse ribose. Susikonsolidavęs ir vėl tapęs agresyvas tas kolosas gali užtikti vakarų pasauli visai nepasirengusį, fiktyvaus saugumo užliūliuotą ir vienu mirtinu smūgiu jį parblokšti.

AMERIKIEČIAI ATSARGŪS.

Gen. Matthew Ridgway sako, kad Rusija stengiasi izoliuoti JAV nuo draugų. Pati Rusija pasirengimo karui nesumažino ir nėra ženkli, kad ji sumažins ateityje. Todėl bet koks ginklavimosi sumažinimas vakariečiams yra mirtinai pavojingas. Užs. reik. min. Dulles įspėja laisvojo pasaulio diplomatus neapakti nuo rusų taikos pasiūlymų. Jis patarė visada atsiminti tris taisykles:

- „Sovietų Sąjunga yra priešiška nusiteikusi, apginkluota totalitarinė valstybė, pajungta mažos grupės čiktatui“
- „Sovietų Sąjungos vadai yra priešiški nusistatę prieš kiekvieną valstybę, kuri nepripažįsta jų doktrinos“
- „Sovietinių vadų nevaržo jokie moraliniai varžtai, trukdą panaudoti jėgą.“
- „Nemanvykite, kad pavojūs praeis“
- „Bus taip ar kitaip, bet mums šiandienis sovietų žaidimas su laiku yra labai praaištingas. Sprendimas, kurio mes taip nekatriai laukėme, gali būti atidėtas neribotam laikui.“

L. Dailus.

TAIKOS KALVĖ

CHRISTIE SUIMTAS

Kai prieš dvi savaites buvo baigiamas spausdinti „BL“, Londono vakariniuose laikraščiuose pasirodė šurpi žinia: Rillington Place Nr. 10, Nottinghill W.11 buvo rasti kelių nužudytų moterų lavonai. Trijų lavonų surado juodaodis nuomininkas, kuris panorėjo ištirti sienoje įtartą vietą. Jis tikėjosi rasti sienoje spintą. Rado spintą ir joje trijų moterų lavonus. Buvo užliarimuota policija, kuri panoro pasikalbėti su buvusiu buto nuomininku, John Reginald Halliday Christie, transporto firmos raštininku. Bet Christie daugiau namo negrižo. Po poros dienų svarstymo policija išsiuntinėjo laikraščiams ir nuovadoms jo fotografijas. Prasi-dėjo pabėgėlio medžioklė visame krašte, o ypač Londone.

Tuo pačiu metu policijos pareigūnai nuolatini tyrė visiškai tūšę namą. Po grindimis buvo rastas ketvirtos moters lavonas, Prasi-dėjo kasinėjimai darže, kuriame rasti dar dvejų moterų kaulai.

Christie tuo metu slapstėsi Londone. Pirmą naktį jis nakvoj netoli Kings-Cross, vienuose namuose, kur save užsiregistravęs savo tikrąja pavarde, bet, kai vis užėjo namai buvo painformuoti ir aprūpinti nuotraukomis, Christie daugiau nesirodė.

Šį antradienį, prieš keturias valandas, redakciją pasiekė žinia, kad Christie areštuotas. Jūsų korespondentas panoro pamatyti jį savo akimis prie Nottinghill policijos stoties, kur Christie turėjo būti atgabentas.

Galvėje laukė minia žmonių, senų ir jaunų, bet aiškia daugumą sudarė moterys. Minia šnekučiavo, vieni kitus erzino. Susivėlus, murzina apie 60 metrų atžiuo moteris dūsavo, kad dabar, orli, netil-sią Londone „spritnų“ vyrų. Jos

erzino prie policijos būstinės vartų susigrupavusius spaudos fotogra-fus. Atrodė, tarsi žmonės laukty sugrįžtančios jaunavedžių poros.

Kelis kartus pravažiavo policijos mašinos, ir minia sujudo, bet vel-tui: Christie jose nebuvo. Po ket-virtos valandos minia pradėjo ma-žėti. Žmonės, netekę kantrybės, pamažu skirstėsi. Tik spaudos žiur-kės, kaip įkasti basliai, nejudėjo kantriai laukdami.

Apie pusę šešių netekau kantry-bės. Negi dėl kokio kriminalisto stovėsi per naktį — pagalvoju. Bet, ūmai pastebėjau minioje sujū-dimą. Na, tau boba ir ragaišis-pra-žiopsoju Christie. Tuo tarpu pro mane prasmuko „Juodoji Marija“ (policijos mašina), lydima vieno juodo limuzino. Ji privažiavo prie policijos vartų iš kitos gatvės, prie kurių niekas nelaukė. Dvejų poli-cininkų lydima: iš jos išlipo į kaž-kokį paltą ir antklodę susisukęs Christie ir skubiai įėjo į kiema. Vel-tui jo laukė spaudos fotografai ir minia. Nė vienas laukiančiųjų ne-pamatė — tik keliolika atsitikintų praivių.

Čia jis bus apkaltintas ir nuga-bentas į kalėjimą. Jei dabar dar-oms prielaidos pasitvirtins, atrodo, kad už jo nusikaltimus, 1949 m. buvo pakartas kitas žmogus. Jis buvo įtartinai nužudęs savo žmoną su kūdikyju, Christie toje byloje bu-vo liudininku, bet teisme apalio ir buvo išteisintas.

Ji suėmė Putney, pietiniame Londone, policininkas Thomas Ledger, kuris jį pastebėjo stovinti ant tilto ir žūrint į apačią tilto dir-bančius darbininkus. Vienas darbi-ninkų savo draugui sušuko: — „Žiūrėk, jis panašus į Christie“. Christie tai girdėjo, bet ne kreipė dėmesio. Policininko sulai-kytas jis nespriešė.

L.T.

Mūsų gerb. Benbrabariams Europoje

Maloniai prašome visų mūsų bendradarbių straipsnius ir pranešimus siųsti taip, kad redakcija juos gautų iki sekmadienio. Vėliau pri-siųstoji medžiaga bus spausdinama tik kitos savaitės numeryje

Redakcija

Vienintelis pasaulio lietuvių iliustruotas žurnalas. „Lietuvių Dienų“ kiekviename numeryje telpa virš 40 įdomių, aktu-aliu nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos

„Lietuvių Dienos“ duoda taip pat įdomių ir aktualių straipsnių, be-lėristiškos, įvairios informacijos. „Lietuvių Dienos“ turi anglišką skyrių, paraši po visomis nuotraukomis, tad „LD“ prieinamos ir kitataučiams.

„Lietuvių Dienų“ vienas nume-ris siunčiamas susipažinimui nemo-kamui, prisitūstę administracijai, savo adresą. Prašykite, kad „LD“ jums užsakytų Jūsų gimtinės spa-pažįstanieji, gyveną Kanadoje ir J. A. V. šė. Metinė prenumerata 4 dol. Administracijos adresas: „Lietuvių Dienos“, 9204 S. Broad-way, Los Angeles 3. Calif., U.S.A.

kurtas savas lietuviškas laivynas — dar didesnis, gražesnis, negu anksčiau.

Nėra abėjonės, kad išlaisvinta-me Lietuvos pajūryje vėl bus su-

KUR GALIMA ĮSIGYTI BL LOTERIJOS BILJETUS?

- D. Britanijoje** - DBLS Raštinėje, Sąjungos skyriuose ir pas BL platintojus.
- Vokietijoje** - P.B Krašto Valdybos raštinėje ir Bnedruomenės apylinkėse.
- Sveicarijoje**, A. Paulaitis, Postfach 2910, Zuerich 23.
- Belgijoje**, Kun. J. Dėdinas 07, rue de la Brabanconne Louvain.
- Italijoje**, St. Lozoraitis (Jun) Via Barnaba Orani 87, Roma.
- Olandijoje**, A. Galkus, Insulndeweg 182 I (Gotmer), Amsterdam Oost.
- Danijoje**, S. Šliašinskas, Schweizersvej 81, Kobenhaven, Vanlose.
- Austrijoje**, S. Glionertas, Heinrichsdorf O. JO. Post Asten b. Enns.
- Prancūzijoje**, J. Masiulis 6, rue Massenet, Paris 16e.

SKELBIMAI.

Pajieškomas Kazys Makrickas, paspaudimui laiku buvęs Vokietijoje, Išeisčiau Hartlosen Oldenburg t. (22 man'ėjį apie jo lišimą, prašomi pranešti šiuo adresu: Juozas Gudynas, Tennyson Rd. 2 Small Heath Birmingham 10.

DAR GALIMA ĮSIGYTI

vertingą kiekvienam lietuviui būtiną. **EUROPOS LIETUVIO KALENDORIŲ** pas kiekvieną spaudos platintoją ir „Bendrijos“ Leidyklos centre.

VYDŪNO PAVEIKSLAS

Lietuviškieji klubai, vargo mokyklos, namų savininkai ir kiekvienas lietuvis, turįs savo kampą, gražiai gali sienaz papuošti menišku Dr. Vyduono paveikslu, kuris su persiuntimu tekaštuoja 1 šil. r 6 p. Gaunamas „Br. Lietuvio“ administracijoje ir pas spaudos platin-tojus.

Britanijos LIETUVIS
 EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

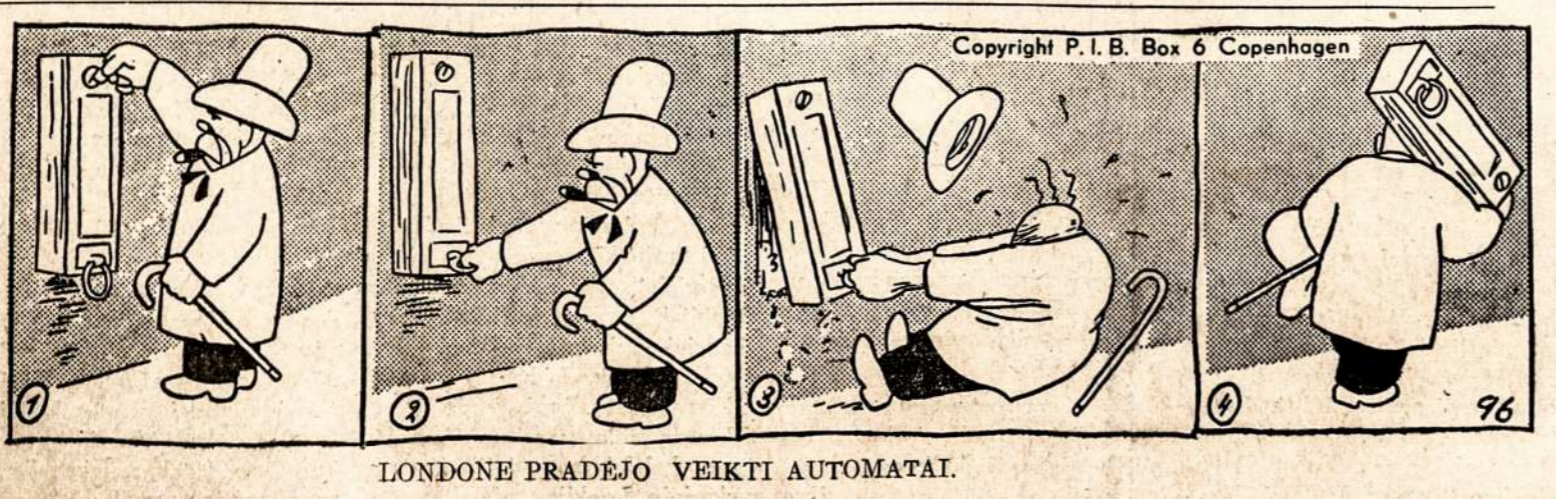
THE LITHUANIAN WEEKLY
 Leidžia — DBLS Centro Valdyba su Europos Lietuviu Bendruomenėmis, kurias atstovauja: Pr. Zunde — Vokietija, J. Masiulis — Prancūzija, J. Dėdinas — Belgija, A. Paulaitis — Sveicarija, J. Lingis — Svedia, S. Lozoraitis (Jun) — Italija, A. Galkus — Olandija, S. Šliašinskas — Danija ir A. Gliornertas — Austrija.

Red. Dr. Daunoras, Redakcijos ir Adm.instracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11. Telf. PARK 9699.

Redakcija rastus taisto ir trumpina savo nuoziaura.
 Prenumeratos kaina: metams — 35 sl., 6 men. — 20 sl., 3 men. — 12 sl. Uzsienyje metams — 6 doleriai.

Skelbimai: spaudos eilute arba jos vieta — 1 sl. Paskiras numeris — 1 sl. Adreso pakaitimas — 1 sl. Spausdina NIDOS spausdina, 3, Southern Row, London, W.10

Printed by Lithuanian House, Ltd., 43, Holland Park, London, W.11.

LONDONE PRADĖJO VEIKTI AUTOMATAI.